

Izhaja

vsak četrtek, ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predp. in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Za in serate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste za vsakokrat.

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje štev. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

MIR

Leto XXIV.

V Celovcu, 2. februarja 1905.

Štev. 5.

Posojilnicam in zadrugam na znanje.

Znano je, da morajo plačevati zadruge po določilih §§ 3 in 4 zakona od 21. maja 1873 drž. zak. štev. 87 neposredne pristojbine, to je pristojbino po menični lestvici (skala I.).

Navedeni zakon zahteva v § 3. plačilo teh pristojbin dvakrat na leto, in sicer najdalje v prvih 14 dneh mesecev januarja in julija vsakega leta.

Zadruge, katere so član „Zvezi slovenskih posojilnic v Celju“, pa so imele ugodnost, da so plačale te neposredne pristojbine le enkrat na leto in sicer najkasneje do 15. aprila vsakega leta. To ugodnost je podelilo visoko c. kr. finančno ministrstvo „Zvezi slovenskih posojilnic v Celju“ za njene članice že pred 20 leti in sicer z naredbo od 24. avgusta 1885 št. 23.096 in je bila ta ministrska naredba priobčena svoj čas tudi v listu „Zadruga“, ki ga je „Zveza slovenskih posojilnic v Celju“ takrat izdajala in sicer v štev. 9. od 30./9. 1885, tečaj II. Sedaj je izposlovala „Zveza slovenskih posojilnic v Celju“ za svoje koroške članice gledé plačevanja teh neposrednih pristojbin še večjo ugodnost.

C. kr. finančno ravnateljstvo v Celovcu je namreč dovolilo z razglasoma od 12. avgusta 1904 št. 13.855 in od 20. decembra 1904 št. 22.399 sledeče:

„Za vse sedaj v „Zvezi slovenskih posojilnic v Celju“ stoječe koroške članice in tudi za vse one koroške zadruge, ki bodo v bodoče tej zvezi kot članice še pristopile, se določi splošni rok za vplačilo neposrednih pristojbin po predpisih zakona od 21. maja 1873 drž. zakona štev. 87 in sicer se imajo plačati te pristojbine vsako leto najkasneje do 31. julija na podlagi računskega zaključka za pretečeno upravno leto.

Koroške članice „Zveze slovenskih posojilnic v Celju“ imajo torej rok za plačevanje „neposrednih pristojbin do 31. julija vsakega leta.“

Posojilnice in zadruge si naj to dobro zapomnijo ter se v potrebi na to ugodnost sklicujejo. S tem bodo odpadla pogosta nepotrebna povpraševanja in dopisovanja zvezi in njenemu revizorju, olajšalo se pa bodo delo tudi marsikateri c. kr.

davčni oblasti, pri katerih se mnogokrat najdejo tudi taki uradniki, ki na obstoječe predpise radi pozabijo ali pa namenoma nočejo spoštovati našim slovenskim posojilnicam in zadrugam pristojbe olajšav in ugodnosti.

Ako bi pa vzlic temu še katerakoli oblast tudi v bodoče kljuvala eni ali drugi posojilnici, naj ista stvar nemudoma naznani „Zvezi slovenskih posojilnic“ v Celju, katera boede takoj potrebno ukrenila in katera je tudi slej kakor prej za vsakojaka pojasnila in pomoč vedno rada pripravljena. Fr. Jošt.

Revolucija na Ruskem.

Bilo je na dan sv. treh kraljev, katere obhaja pravoslavna cerkev na dan 19. prosinca po našem časovnem računu. Na ta dan se slovesno blagoslovlja voda in te slavnosti se udeleži vsak pravoslavni Rus, ako mu je le mogoče. Tam kjer so uradi in druge oblasti, se udeleže tudi zastopniki istih te cerkvene slavnosti, v Petrogradu pa sam car in carinja. Pred takomenovano zimsko palačo, kjer prebiva car po zimi, postavijo šotor zanj in za carinjo, v katerem je navošč pri blagoslovljenju vode. Bilo je torej na dan 19. prosinca in začela se je slovesnost blagoslovljenja vode. Top za topom je zagrmel, a ko zagrmel tretji top, se zgrudi v največji bližini carjevi nekaj ljudi na tla. To ni bil slep strel, temveč so krogle zažvižgale med občinstvo. Šest krogel je zadelo v carjevo palačo, policajju, ki je stal 29 korakov od carja, je bila odtrgana glava in bilo je več oseb bolj ali manj nevarno ranjenih. Grozen je bil vtis, ki ga je povzročil ta strel. Car se je odpeljal v Carsko selo, palačo v bližini Petrograda, po mestu pa sta zavlada strah in groza, ki se je v kratkem razširila po celem ogromnem ruskem cesarstvu.

Že dolgo časa je tlelo na Ruskem. Dasi-ravno je vlada s kruto silo skušala zatreti in je tudi največkrat zatrla vsako tudi najmanjše svobodomiselnost gibanje, vendar pa so se našli vedno ljudje, ki so širili med ljudstvom svobodnejše misli. In ravno v zadnjem času je na Ruskem vse že bilo nekako pripravljeno za nekak prevrat, kateri

bi se bil lahko izvršil na popolnoma miren način, ako bi ne bili na carja vplivali ljudje, katerim je narod le živina, ki vidijo v prostem ljudstvu le nekake mašine, iz katerih naj ob gotovem času leti denar v državne blagajne, in kateri naj na povelje drugih nastavlajo svoja telesa sovražnikovim krogljam in bajonetom. Narod je zahteval prostosti, a vlada mu je ni hotela dati — posledica pa so bili strašni dnevi, ko se je prelivala kri nedolžnega ljudstva po petrogradskih ulicah in po ulicah drugih ruskih mest in se še preliva.

Oni topovski strel, ki je bil namenjen carju, je bil nekak poziv na vstane. Še isti dan je vstavilo delavstvo v Petrogradu delo ter sestavilo poslanico na carja, v kateri zahteva ustavno zastopstvo, v katerem bodo zastopani vsi sloji ljudstva, tudi delavstvo. Delavci so hoteli iti pred carjevo palačo v Carskem selu ter izročiti carju svojo poslanico. Delavstvo je vodil duhovnik Gapon. Vojaštvo je zastavilo delavstvu pot ter začelo streljati. Boj se je razširil po celem mestu. Delavstvo se je tudi oborožilo in v večjih krajih zagradilo ulice s klopami in drugimi predmeti, za katerimi se je ustavljalo vojaštvu. Na več kot trideset krajih se je spopadlo delavstvo v vojaštvom in povsod je bilo na stotine mrtvih in ranjenih. Pri Aleksandrovem vrtu so se ljudje držali ograje in se niso hoteli umakniti. Kozaki so jih hoteli najprej razgnati z biči, ker pa se ljudje niso umaknili, so začeli streljati. Šele ko je padlo okrog trideset oseb, se je množica umaknila. Število mrtvih se je cenilo do prošlega ponedeljka na 2200, ranjenih pa na 7500.

Vse zaloge streljiva so zastražene, ravno tako tudi tovarne. Ker se je raznesel glas, da hoče delavstvo zažgati mesto, je prodaja petroleja prepovedana. Mesto je v temi, ker so vsi delavci v elektrarnah in plinarnah ustavili delo. Število vseh stavkujočih se cenilo na 130.000. Tako je bilo v ponedeljek.

Delavstvo se je po mogočnosti oboroževalo in oskrbelo z bombami. Hoteli so vdreti tudi v tovarno, pa jim je vojaštvo zastavilo pot ter streljalo. Vojski taborijo po cestah in trgih.

Poveljstvo nad Petrogradom je izročil car generalu Trepovu, ki hoče z vso kruto silo zatreti vsak najmanjši pojav delavskega gibanja. Obenem

Podlistek.

Nini.

Odloček iz življenja Milana Štefančiča.

Bilo je ženitovanje tam v najlepšem in narodno najbolj probujenem kraju na slovenskem Koroškem. Joj, to je bilo veselo! Gostov je bilo nebroj starih in mladih, fantov in deklet. Sledilo je godbi petje, sledil plesu počitek. Vmes se je jedlo in pilo in nazdravljalo poročencema. Zvečer po večerji pa so se godci in peveci po stari navadi poslavljali od ženinovega fantovskega in nevestinega deklinškega stanu. To ti je šaljivo-resen prizor! Nekateri smo se smejali, nekateri, posebno ženske in dekleta pa so pretakale grenke solze; ženske po izgubljenih davnih prostih dneh, puuce pa menda od žalosti, da še niso prišle pod — pečo . . .

Med to ceremonijo sem zapazil ob voglu prve mize deklet, na katero sem moral nehoté obrniti vso svojo pozornost. Če rečem, da je bila lepa, jako lepa, je to pač vse premalo. Živo popisati je ne morem in ne znam, ker se tega nisem nikoli učil. Trdim samo to, da bi bil poveljnik turške vojne tam pod Gradiščem vzel njo v plen in pustil Mirkotu — Miklovo Zalo.

Videl sem jo prvokrat in takrat je — jokala! Lovila je neprestano cele potoke solzá v svoj beli robec in zdihovala je, kakor mučenica, ki ji je pričakovati najhujših muk. Porosila so se meni lica, tako se mi je zdelo škoda njenih krasnih oči, katerih ogenj je pogašala po mojem mnenju po nepotrebem v slanih kapljah. Da bi jo tolažil? Ne,

saj ji ni bilo hudega! In kako in s čim? Sem znal še manj!

Prišel je na mizo kapus in sveža svinjina: znamenje, da bo kmalu konec stalnega sporeda. Sedel sem zopet na svojem mestu. Pri tem pa sem neprenehoma opazoval ono dekle tam na vogalu prve mize. Jokal se ni nihče več, tudi ona ne. A njen ljubki obraz je ostal otožen. In otožno sem jo videl pozneje vselej. Pa ravno ta njena lastnost jo je delala tako lepo, tako nad vse mikavno. Premagala me je tedaj radovednost ali kaj in vprašal sem poleg sebe sedečega domačina, če jo pozna. Gledal jo je nekaj časa in zavrnil: „Prav res ne vem, kdo bi bila. Odkar sem oženjen, se ne zmemim dosti za dekleta. Lepa pa je res, da jo je vredno pogledati; je menda tebi tudi všeč? He?“ „Ja kaj nak“, sem vzkliknil po tamošnji šegi bolestno in si mislil: „da bi te strela! Če ne znaš pametnejšega odgovora, pa bi molčal!“ In sklenil sem, nič več in nikogar ne vprašati po njej.

Pričela se je prosta zabava. Fantje in dekline in mladi brzonogi Adamovi potomeci so jo krenili na posebno plesišče zunaj na prostem. Bila je tudi moja občudovana neznanka med njimi. Drugi bi to priliko porabil, da bi se seznanil s komur mu drago. Pa jaz? Jaz naj pojdem plesat? Nikdar! Vrtel bi se ne le sam, ampak vrtelo bi se kmalu vse okrog mene! Zato imam preslabo glavo. Nalsoniti se na kak steber in gledati to vrvenje? Ne in ne! kajti jezen bi bil celo življenje na vsakogar, kdor bi pred mojimi očmi ž njo zaplesal.

Prisedel sem torej zdaj k eni, zdaj k drugi mizi, navadno med stare možake, ki so znali tako zanimivo pripovedovati o starih časih in davno izumrlih slovenskih šegah in navadah. Ugajalo mi

je in pozabil sem na vse drugo. Ker so se bolj oddaljeni gostje jeli spravljati domu, uprizarili so konec: velezanimivo „šenkingo“. To je bilo daril in smeha in objemov in solz in — poljubov! Tudi to je minilo. Voščili in zapeli smo si „lahko noč“ ter korakali v gručah in posamezno po pravcato egiptovski temi v svoje brloge.

Povabljen sem bil tudi drugi dan na „fešto“. Šel sem popoldne tja iz dvojne radovednosti. Mikalo me je, kako bo na fešti in rad bi znal, ali bo navzoča zopet brezimna krasotica. Vse je bilo že razposajeno dobre volje, tako da so nazadnje ukradli ženinu celo njegovo na novo mu navezано ženko. Le meni je nečesa manjkalo. Sešla sva se z obmiznim sosedom od prejšnjega večera. Vprašal me je, ali mi je všeč zabava, a jaz sem samo zmajal z ramama. „Glej ga no“, je nadaljeval možak, „vsem ugaja, samo tebi ne; pa zakaj neki?“ Jaz pa sem vzdignil roko, razpel vseh pet prstov in sukal tako odprto dlan parkrat sem in tja, kakor otrok, ki pojé sladkorček ali jabolko, pa hoče povedati, da nima ničesar več. Prebrisani mož me je nekoliko široko pogledal, se prav porogljivo nasmejal ter dejal: „Danes pa ni-ni, ni je, ni!“ „Nini“ sem vzdihnil tudi jaz in še enkrat zakretal s prsti naokrog. Od tiste dobe je bilo zame „Nini“ krstno ime devojke, za katero edino sem se v resnici zanimal.

Videl sem jo še šestokrat, a nagovoriti — je nisem mogel. V prostih časih sem iskal njen dom; prehodil sem pomalem celo občino, pa našel — ga nisem. Zame je in ostane „Nini“. Le misliti morem na njo. Misлити? Ne vem, če smem?! No, pa naj bo!

se vršijo po Petrogradu in po celi Rusiji najboljše aretacije. Duhovnik Gapon je pobegnil, zaprli so pa več drugih odličnih mož, med njimi tudi znanega pisatelja Maksima Gorkega. Kako postopa general Trepov, se da spoznati iz njegovih lastnih besed. Naznanil je delavcem, da bo vsakega delavca, ki ne bo prišel do petka (t. j. 27. p. m.) na delo, dal z vojaško silo izgnati iz Petrograda. Drugo delo generala Trepova je bilo, da je dal po noči skrivaj pokopati žrtve pouličnih bojev. Ko so prišli zjutraj ljudje v bolnišnice in mrtvašnice, da bi še enkrat videli svoje sorodnike, predno jih zakopljejo, so bili ti že vsi zakopani. Izročila se jim je samo njih obleka. Z bajoneti in krogliami ter brezumevno strogostjo je dosegel Trepov, da so začeli nekateri delavci zopet delati in da je nastal — „mir“ v Petrogradu, mir, katerega stražijo tisoči in tisoči bajonetov.

Iz vseh pokrajin široke Rusije prihajajo vesti, da se je pričela stavka. Do sobote je bila razglašena stavka v 15 velikih mestih. V Moskvi stavka vedno narašča, v Kijevu se je tudi že začela, v Libavi, kjer se pripravlja vojno brodovje za odhod na bojišče, se je ustavilo nakladanje. V Varšavi je stvar najnevarnejša, ker se je bati splošne vstaje. Povsod, kjer se je začela stavka, je bilo že boj s policijo in vojaštvom. Vseh stavkajočih v Rusiji so računali do sobote na 300.000. Aretiranih pa je bilo v samem Petrogradu po poročilu angleških listov nad 5000 oseb. Večina ujetnikov, med njimi profesorji in advokatje, so že na potu v Sibirijo.

Žalostne so te vesti, ki prihajajo iz carstva naših severnih bratov, tem žalostnejša, ker bi znala vplivati tudi na dogodke na vzhodno-azijskem bojišču. Žalostne so te vesti, ali priti je moralo do tega, kajti toliko gnilega, kakor ga je na Ruskem v vladajočih krogih, v uradništvu, pač ni najti na svetu. Ni se torej čuditi, da so trdili delavci, da uradništvo obstoji iz roparjev in tatov, da isto vodi državo do propada. Zadnji čas je pač, da pride tudi v Rusiji ljudstvo do svojih državljanskih pravic, kakor jih ima v drugih civiliziranih državah. Ako se bo morebiti za sedaj še posrečilo zatreti ljudski klic po svobodi, vendar pa bodo gotovo obrodile tisoče broječe žrtve, ki leže posejane po ulicah ruskih mest izza zadnjih bojev, svoj sad, ki bo še strašnejši za zatiralce ljudske svobode, kakor pa je sedanja vstaja. Nadejati se je, da se bo car, ki je sam po sebi gotovo mož, ki ljubi svoj narod, odtegnil pogubnemu vplivu onih, kateremu je ljudstvo — živina.

Gotovo je, da ni vse res, kar se piše po raznih Rusiji sovražnih listih o dogodkih v Petrogradu in drugih ruskih mestih, kajti znano je, da posebno nemški židovski in angleški listi naredé, če je le mogoče, iz komarja slona, vendar pa tudi mi Slovani ne moremo drugače, nego da najostreje obsodimo vse, kar je slabega na Ruskem. Naši nasprotniki nam že tako in tako vedno predbacivajo, da škilimo radi preko ruske meje! Vsekako pa iz vsega srca želimo, da bi ruski narod izšel iz svojih sedanjih težkih časov kot zmagovalec nad svojimi zatiralci v novo prosvetljeno in svobodno življenje!

Koroške novice.

Za predpustno veselico, ki se vrši v sredo, dne 22. svečana, se nam je posrečilo zagotoviti si oddelek vojaške godbe c. in kr. pešpolka št. 17, kar vemo, da bo slavemu občinstvu ugajalo. Poleg tega bo na sporedu gledališka igra „Dva gospoda pa eden sluga“, ki bo gotovo zbudila mnogo smeha, ter petja pomnoženega mešanega in moškega zbora. Natančnejši spored priobčimo pravočasno.

Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za Celovec in okolico je imela prošlo sredo, dne 25. prosinca, svoj letni občni zbor v prostorih Cavnikove gostilne v Celovcu. Bil je res že zadnji čas, da se je obudila podružnica v središču Koroške zopet v novo življenje, kajti zadnja tri leta je popolnoma zadremala. Kakor pa se je začelo po celi Koroški v zadnjem času prav veselo vzbujati narodno življenje, tembolj je zavela tudi v središču, v mestu Celovcu, nova blagodejna sapa, ki je obudila tudi celovško podružnico. Šlo se je lepo število članov, ki so izvolili nov odbor, ki bo skrbel zato, da na novo vzbujena podružnica ne bo zaspala. V odbor so bili izvoljeni sledeči gg.: predsednik prof. Tomo Schrey, podpredsednik dr. Janko Breje, tajnik urednik Anton Ekar, blagajničar Vekoslav Legat, odborniki msgr. Val. Podgorc, ravnatelj banke Skorkovský in prof. Apih; namestnika pa dr. Ehrlich in prof. dr. Arneje. Obenem se je tudi pobrala od navzočih članov udnina za tekoče leto. Za odposlanca na glavno skupščino sta se določila gg. J. Dobrovč in urednik Ekar. — G. Podgorc nato poudarja, da mora biti skrb odborova, da spravi v pravi tir šolsko vprašanje na Koroškem, vsled česar bodi ena izmed prvih njegovih nalog, da stopi v zvezo z

odbori vseh Ciril- in Metodovih podružnic na Koroškem. Ker pa se pismenim potom ne da vse ukreniti, bi bilo pač potrebno, da se vrši vsako leto na poziv celovške podružnice občni zbor vseh koroških odborov, na katerem bi se razpravljalo koroško šolsko vprašanje in druge v področja podružnic spadajoče zadeve. Ta zborovanja naj bi se vršila vsakokrat drugje. Podružnice naj bi pa priredile več zborovanj, za katere naj bi se na skupnem občnem zboru določili govori in predmeti zborovanja. S tem predlogom se je strinjalo vse in le želeli bi bilo, da se začne ta načrt čim najprej izvrševati. — Nadejamo se, da se bo z oživitvijo celovške osrednje podružnice torej začelo novo lepo društveno življenje za celo Koroško. Naj bi torej vsakdo, komur je mar narodna prosveta, deloval na to, da ne bo ostalo samo pri sklepih in posvetovanjih, temveč da se bo tudi kaj storilo!

C. kr. uradnik — nacionalni agitator. Radovedni smo res, kaj bi se zgodilo c. kr. uradniku, rojenemu Slovence, ako bi na Koroškem nastopil kot slavnostni govornik na veselici kakega strogo slovensko-narodnega društva. Kaj bi bilo, ako bi tak c. kr. uradnik-Slovenec govoril na glavni skupščini družbe sv. Cirila in Metoda, ali pa vsaj na občnem zboru recimo šentjakobske podružnice? Kaka bi bila neki ona črna pika, ki bi jo dobil? In disciplinarna preiskava, in kaj še? Ali bi se potem premislil zopet nastopiti kot govornik! To velja za Slovence! Za Nemce veljajo vsa druga pravila. Tako na pr. priredi vrbska „šulferajnova“ podružnica v zvezi z rožeško „südmarkino“ podružnico letos dne 13. maja „šulferajnsko“ slavnost, pri kateri bodo kar na vsa usta žrli Slovence. Znano je namreč, da se na takih veselicah z jezikom kar na tisoče ubija Slovencev. Vsi govori so politični. In glejte, k tej veselici bodo prignali učitelji otroke iz Rožeka, Lipe, Gozdanj, Dvora in Vrbe, otroke slovenskih staršev, da jih bodo navduševali za nemštvo, da jih bodo izneverjali slovenskemu rodu in jeziku. Govoril bo tu znani slovenščer, vrbski župan. Zvečer pa bo nastopil kot slavnostni govornik c. kr. davčni kontrolor Nagel. C. kr. uradnik, človek plačan s slovenskim davčnim denarjem, bo nastopil ter prodajal nemštvo na cente. Kolikokrat bo proklel vse, kar še na Koroškem slovensko misli, kolikokrat bomo Slovenci vse, samo ljudje ne, a nazadnje, vemo, da nas niti več ne bo, ko bo c. kr. uradnik dokončal svoj govor. Čudno se nam pa zdi, da na sporedu ni omenjen zvesti tovariš in oproda c. kr. davčnega kontrolorja Nagel-na, namreč rožeški c. kr. sodni adjunkt dr. pl. Karnitschnigg, kateri spremlja c. kr. kontrolorja na njegovih agitacijskih potih za „südmarko“, kakor se je to pred kratkim zgodilo v Rožu. — Slovenski poslanci! Tu Vam dajemo priliko, da povprašate nekoliko najvišje predstojnike teh dveh c. kr. nemškonacionalnih agitatorjev, kako se strinja tako ravnanje s službo c. kr. uradnikov? Kaj naj si misli slovensko ljudstvo, ki pride v uradno dotiko s tema dvema c. kr. uradnikoma, vedoč, da ima v njima najhujša narodna nasprotnika? Ali naj morda vsled tega trpi ugled c. kr. uradov? Ali naj izgubi ljudstvo zaupanje do njih? In to se mora zgoditi, ako nastopata c. kr. davčni in sodni uradnik kot nacionalna agitatorja.

Tudi petindvajsetletnica. Letos obhaja svojo petindvajsetletnico ono nemško društvo, katero je tekom svojega delovanja storilo našemu narodu največjo škodo. To društvo je „šulferajn“. Pred 25 leti se je to društvo ustanovilo na Dunaju in od tistega časa je razdelilo nad deset milijonov Judeževih grošev med razne slovanske narode, največ Čeha in Slovence. Tam, kjer se s pomočjo oblasti ni moglo še ustanoviti nemške šole, jo je ustanovil „šulferajn“ ter tako postavil temelj za ponemčevanje. Pri nas na Koroškem sicer podpira vlada sama z vsemi svojimi močmi ponemčevanje slovenskih krajev, a vzlic temu je še „šulferajn“ tu, da s podporami, ki jih daje za sezidanje ali vzdrževanje šol, podkupuje občane, da volijo na nemškutarsko stran ter tako izročé občino požrešnim krempljem nemških hajlovcev. „Šulferajn“ je poleg vlade največji sovražnik našega naroda. Kar vlada ne stori s svojim očitnim sovraštvom, stori „šulferajn“ s svojim skrivnim, zahrbtnim rovanjem. Koliko ubogih slovenskih otrok se na tak način izneveri svojemu narodu, koliko staršev proda za te Judeževe groše svojo lastno kri požrešnim tujcem, koliko slovenske zemlje, katero so sto in sto let obdelovali slovenski gospodarji, preide v roke najbolj zakletih sovražnikov slovenskega naroda. In vsemu temu je kriv Slovenec sam, ki se da podkupiti po „šulferajnovih“ Judeževih groših! In ti ljudje, ti podkupljenci in prodanci so potem krivi, da jim lastni otroci z zaničevanjem pljujejo v obraz, da se lastnim materam sinovi in hčere posmehujejo, ako jih slišijo govoriti svoj slovenski jezik, da zaničuje otrok svoje starše, ker jim Judeževi groši niso mogli zbrisati njihovega slovenskega pokoljenja. Tako zastuplja in

okužuje že 25 let „šulferajn“ naše slovensko ljudstvo. Koliko krajev, koliko občin je že tako požrl nenasitljivi nemški zmaj! Koliko tisoč Slovencev se je tako izneverilo svojemu rodu in jeziku. Pa, ali je ni pomoči proti temu sovražniku? Seveda je, ali tu zopet naletimo na družega sovražnika — našo lastno malomarnost. Glejte jih Nemce in nemčurje, kako delajo za „šulferajn“, kako pa se dela pri nas za družbo sv. Cirila in Metoda? Koliko podružnic drema, koliko jih je zaspalo morda za veke! In družba je ravno najboljše orožje proti „šulferajnu“. Naj bi jo Slovenci tako podpirali, kakor Nemci svoj „šulferajn“ in bila bi nam ravno tako orožje, kakor je onim „šulferajn“. Naj bi torej odprlo petindvajsetletno „delovanje“ nemškega „šulferajna“ oči našim zaspancem ter jim pokazalo pot do rešitve — vsestransko podporo družbe sv. Cirila in Metoda. Ako bi imela družba le razmerno take svote na razpolago, kakor jih ima „šulferajn“, koliko slovenskih krajev bi se lahko ohranilo Slovence! Stori torej vsak svojo dolžnost, da ne bo prepozno!

Našla sta se! Teško, da je komu izmed koroških Slovencev znan listič, katerega izdajajo v Celju na Štajarskem oni ljudje, za katere je samo eno ime primerno na svetu, namreč — nemčurji. To je namreč ona golazen, ki se vzgoji iz slovensko rojenega človeka, kateri pa proda svojo narodnost, svoj jezik, svoj rod za frakelje šnopsa, za par Judeževih grošev, za majhno službico itd. Torej ti celjski nemčurji skuhamo dvakrat na teden nekaj svoje smrdeče gnojnice in jo izlivajo v svojem listu po štajarskih Slovincih. Ta umazana časniška cunjca se imenuje „Deutsche Wacht“, z navadnim imenom „vahtarca“ ali „celjska žaba“. Star pregovor pa pravi, da osel vselej zariga, kadar sreča svojega bratca. In res se je oglasila v celovških „štímcah“ neka taka dolgouha živalca, ki je veselo zarigala, ko je čula svojega bratca riganje v „celjski žabi“. In norca se dela iz slovenskega pismenega jezika, češ, da ga je sfabriciralo par duhovnikov in profesorjev ob kislelem cvičku. Potem pripoveduje, kako se rabijo nemški izrazi v slovenskem govoru, da se govori pol slovenski, pol nemški, in pismenega jezika pa da nihče ne razume! O ti ubogi osliček celjski in celovski! Bodita vendar tako dobra in povejta nam, kdo in kako in ob kakšnem vinu se je sfabriciral nemški pismeni jezik? Bodita tako dobra in povejta nam, kje se ta pismeni nemški jezik v resnici govori? Ali je kje kak kotiček nemške zemlje, kjer bi ljudstvo govorilo pismeni jezik? In le vprašajta nemškega kmeta, ali vaju razume, ako govorita z njim v pismeni nemščini. Tja do ušes se mu bodo odprla usta in zijal ter zijal bo v vaju, a razumel vaju ne bo. In kako pa kaj vidva razumeta ljudstvo? Kako bi se vama godilo recimo na Švabskem, v Turingiji, ali pa celo morebiti v Markah? Tam bi pa najbrž vidva zijala tja do ušes, a vzlic temu ne bi razumela svojih nemških rojakov. To je potem tista pismena nemščina, „ki ni fabricirana“, dočim je naš slovenski jezik „fabriciran“. Kakor stoji v „štímcah“, sta baje glavna fabrikanta slovenskega jezika „Sket in Janežič“. No, hvala Bogu, za takega fabrikanta bi se lepo zahvalili, kakor ga imajo Nemci, kajti njim je pismeni jezik sfabriciral — Luter Martin. Koliko mu je Katrica pomagala, ni znano. — Sicer pa ne vemo, zakaj je lani enkrat „celjska žaba“ tako priporočala Nemcem, da naj se uče pismene slovensčine. Zakaj pa se morajo v celjskem nemškem „Studentenheimu“ vsi učenci učiti slovenski? Morda zato, da ne bodo potem oni slovenskega jezika razumeli in ljudstvo ne njih? Saj vemo, da se uče le zato, da bi se potem naselili kot uradniki, trgovci itd. med slovenskim ljudstvom ter se hranili od njegovih žuljev. Za denar stori Nemeec vse, nauči se celo sfabricirane „novoslovensčine“, zato ker ve, da mu bo — nesla. Zabavlja pa le vedno čez njo. — Bratoma v „žabi“ in „štímcah“ pa častitamo, da sta se tako lepo našla!

Nekaj za naše Nemce vseh barv. Pred seboj imamo člančič, katerega je prineslo vse ameriškansko nemško časopisje pod naslovom „Jezikovno vprašanje“. Ta člančič, se glasi takole: „Jezikovno vprašanje ostane pač vedno novo, kajti vedno se še občuti stremljenje, da bi se v katoliški cerkvi uvedel angleški jezik kot edini jezik za katolike. Temu je kriva kratkovidnost onih, ki hočejo pospeševati blagor krščanstva. Nemogoče je človeku izpreminjati naravne zakone. Naravni zakon je, da si more človek pridobivati znanje le v materinem jeziku. Naj govori kdo kak tuj jezik še tako dobro, vendar prej ne more podano mu znanje vtisniti si v spomin, dokler ni tako daleč, da misli tudi v tujem jeziku. Ali je to lahko, o tem ne bomo tu razpravljali. Toliko pa je vendar izkušnja pokazala, da je zelo malo nemških ljudi, kateri občujejo v angleškem jeziku, kateri bi angleško propoved razumeli in verske nauke, kateri se jim podavajo v angleški propovedi, tudi obdržali v svojem spominu. Ravno tako je z otroci pri učenju katekizma. Samo oni

nemški otroci razumejo katekizem v angleškem jeziku, ki znajo v svojem materinem jeziku odgovarjati na angleška vprašanja. Ako naj bo versko znanje človeku v resnici koristno, se ne sme isto naučiti samo z besedami, temveč mora vstati v duši, da jo popolnoma prepoji. Tako znanje se more pridobiti le po materinem jeziku. Tako nemški ameriški listi, med njimi „Kat. Volkszeitung“, „O'Fallon Hausfreund“ itd. vprašamo samo: ali velja isto pravilo tudi za druge vednosti kakor za krščanske nauke? Gotovo bi vsak pritril. Ali naj to velja tudi drugod, ne pa samo v Ameriki? Na to bodo pa odgovorili vsi naši Nemci in nemčurji, da naj to pač velja za Ameriko, nikakor pa ne za Evropo, Avstrijo ali pa morda celo za Koroško! Na Koroškem se Slovenec naj uči vsega na podlagi — nemškega jezika, ali ne zna ničesar, samo da ne zraste črez glavo svojim nemškim prijateljem. Smo pač na Koroškem.

Tako delajo Nemci! Dočim se naši nasprotniki ne prestanjo družiti in skušajo doseči čim najtrdnjšo zvezo v politiki, na gospodarskem, na posvetnem polju, sploh v vsakem oziru, smo mi Slovenci res pravi zgrad slovanke nesloge. Tepemo in kregamo se večkrat res za oslovsko senco, da tepemo se samo zato, da se tepemo, ker brez prepira med seboj že več biti ne moremo. Toda glejmo Nemce. Ta mesec je namreč pristopilo kranjsko in primorsko nemško učiteljstvo, pretekli mesec pa štajarsko k nemško avstrijski učiteljski zvezi. „Tako je sedaj združeno v tej zvezi vse nemško učiteljstvo od severa naše države pa do Adrije. Heil!“ Tako sklepajo »Fr. Stimmen« svoje poročilo. In mi? Naše učiteljstvo je razbito na vse mogoče strani. Na Koroškem naštejemo narodne učitelje lahko na prste, na štajarskem se bije boj za zvezo z »Lehrerbundom« in proti nji, na Kranjskem se rujejo med seboj »Tovariševci« in »Učiteljevci«, na Goriškem istotako, Istra bo takointako kmalu brez učiteljev, ker bodo začeli gladi umirati, ako jim plač ne izboljšajo. In mi se bijemo samega veselja do tepeža. Kdaj bomo neki mi rekli, da je v eni zvezi združeno vse slovensko učiteljstvo od Mure in Drave pa do naše sinje Adrije!?

Duhovniške in cerkvene zadeve. Razpisana je župnija Grabštanj (patronat stolni kapitelj krški) do 9. marca t. l. — Premeščeni so gospodje: kapelan K. Plasch od št. Janža na Mostiču v Šmarje v Labodski dolini; Henrik Hopfgartner, kapelan v Šmarju, za drugega mestnega kapelana v Volšberg. Podelila se je župnija Sveta Trojica na Kraju g. Rajmundu Oitzingerju. — V Logivsi bo sv. misijon od 19. pa do 26. marca. Obhajala ga bodeta gg. Verhovec in Žužek, jezuita iz Ljubljane. — Za celo škofijo krško je dovoljeno, da se letos začne velikonočna izpoved drugo nedeljo v postu, t. j. z dnem 19. marca.

Vojaški nabori na Koroškem se začnejo letos z mesecem marcem in se končajo z mesecem aprilom. Nabori se bodo vršili: v Beljaku 1., 2., 3. in 4. marca; na Trbižu 6. marca; Podkloštom 7. marca; v Paternijonu 8. marca; v Celovcu (za mesto) 9. marca; Brežah 10. in 11. marca; Krki 13. marca; št. Vidu 15., 16., 17. in 18. marca; št. Pavlu 20. in 21. marca; Volšbergu 22. in 23. marca; št. Lenartu 24. marca; Pliberku 28. marca; Velikovcu 29. in 30. marca; Dobrlivasi 31. marca; Železni Kapli 1. aprila; Borovljah 3. in 4. aprila; Trgu 6., 7. in 8. apr.; Celovcu (za okolico) 10., 11. in 12. aprila; Greifenburgu 13., Zg. Beli 15., Špitalu 17.; Ustju 18.; Milštatu 19., Winklern 26., Kotičah 27., v Šmohorju 28. in 29. aprila.

Svetnavas. (Kaj je res?) Res je, da v nemškutarski svetinski občini niso vložili prošnje za slovensko visoko šolo (univerzo) v Ljubljani. Res je, da v nemškutarski Svetnivasi pri volitvi ne ravnaajo preveč pošteno in da svoje volilce navadno poprej malo omamijo. Res je, da je imela Svetnavas dva svetovalca (X. Quantzhuig in J. Krassnigg) in da je bil tretji v Podsini vasi (Vlt. Malle). Res je, da je Krassnigg (Pepček) predlagal, naj se izvoli Mac Nevin za častnega občana. — Pri tem naj bo omenjeno, da se je reklo: Mac Nevin „bo že kaj občini dal“, na kar se je odgovorilo: „Naj da 1000 gld., in mi ga bomo takoj izvolili“. Res je, da je Krassnigg hotel, da bi občina prispevala k nameravanemu telegrafu 1000 K. Res je, da je Krassnigg želel, naj se mu v „Babniškem grabnu“ odstopi prostor za elektrarno, ki bi gonila njegove rezalnice in mlatilnice! — (Morda pa bodo na novem kolodvoru rabili električno luč?) Res je, da so mu vsi ti „imenitni“ predlogi izpodleteli. Res je, da je Krassnigg poslal na občino pismo, v katerem je izjavil, da „noče več biti v taki klerikalni občini, kjer se mu povsod nasprotuje in da odloži vsa svoja dostojanstva in časti“. Res je, da je Krassnigg najprej brezplačno prevzel tajništvo pri občini, potem pa je v svoji jezici odškodnino za svoje tajnikovanje zahteval.

Res je, da je Krassnigg najbrž „špekuliral“ na županski stolček, ki mu je pa takrat izpodletel. In upamo, da ga nikdar, nikdar ne zasede, čeravno je njegov oče 20 let na njem sedel. Kajti časi so se spremenili in ni vsako jabolko dobro, ki pade od drevesa.

Svetnavas. (Dobrohotno svarilo Krassnigg.) Ne pošiljajte več tako „lepih“ popravkov, sicer bodo še ti troje Svetinčani opustili tisto Slovincem in veri sovražno, lutrsko „Bauernzeitung“ in „štajarsko cuajo“ (Štajerca) ter se bodo naročili naš „Mir“ že samo zavoljo vaših „imenitnih in korenitih popravkov!“

Svetnavas. (Pepčekov popravek je res imeniten!) „Herr Krassnigg“ p. d. Košičev Pepček! Vi ste poštene slovenske matere sin ter morate vsaj nekoliko slovensčine znati, ker bi brez nje v Svetnivasi niti živeti ne bi mogli; nekoliko lomiti morate tudi hrvaščino ali srbsčino, ker ste tudi tam spodaj nekje bili — svetujemo vam torej, vzemite „Mir“ z dné 12. t. m. še enkrat v roke in ga bolj pošteno preberite kakor zadnjič. Tam je namreč zapisano: „Saj je znano, da so pri zadnjem požaru v Svetnivasi šentjanžani bili prvi na licu mesta ter so že eno hišo rešili predno so „fajerberci“ svoje čake poiskali.“ Gospod Krasnik! (Tako bi se imeli kot sin slovenske matere pravilno pisati!) Kje stoji, da je bila šentjanžka požarna bramba prej v Svetnivasi nego svetinska? To je umevno, da je tisti najprvi pri ognju, nad katerega glavo se užge, ali to se ne šteje. Če ste bili prvi na licu mesta, zakaj pa niste dobili nagrado ali „premio“? Slovenska požarna bramba iz št. Janža pa že vemo, zakaj ni dobila nagrade. Vprašamo vas: Od kedaj imate v Svetnivasi več „fajerberov“ ali požarnih bramb? Kolikor se spominjamo, je tam samo eden „fajerber“ in še ta se bo prej ali slej razletel, kar bode bržkone samo vam na škodi. „Knajpe, knajpe“ bodo izostale!! Škoda! — Ali kot načelnik „fajerbera“ ne veste, da se pri „poškanih“ požarnih brambah ne štejejo koraki, koliko jih je od ene do druge vasi, ampak da tam odločuje — komando, in naj se že ta glasi „mars“ ali „stopaj“. Vprašamo vas tudi, ali je ogenj res samo na eno stran svetil? No, potem je moral pač v kakem dvoboju eno oko izgubiti. Vi bote že vedeli. — Gospod urednik! Da je nekdo za Pepčka „popravek“ spisal, to štima. Kajti Košičev Pepček bi gotovo ne pozabil svojega ljubljene „gg“. In povemo vam samo tako na uho, g. urednik, Košičev Pepček baje ni več „fajerberhautman“, ker je to čast pred kakimi 10 tedni odložil. Sicer pa „Herr Krassnigg“, popravka želimo! Zajezdite zopet kako „Luco“ ali „Plinto“, da se bomo še malo smejali!

Svetnavas. G. urednik! Sporočiti Vam moram tudi jaz nekaj „lepega“ o bivšem nemčurskem odboru v naši občini. Vam je gotovo znano, da je lansko poletje umrl naš spoštovani kmet in slovenski narodnjak Martin Štih. Ker je bil občinski odbornik, poslali so mu svetinski nemčurji venec na krsto. Toda kakšnega? Čujte in strmite! Takega s prusovskimi trakovi (črno-rdeče-rumeni). Kdo je to nesramnost povzročil pač lahko vsak ugane. Skoraj gotovo tisti, ki ni vreden, da ga je slovenska mati rodila, saj drugi odborniki najbrž še poznajo ne teh izdajalskih barv. Ali je res? Pošljite hitro popravek!

Škofiče. Posojilnica za župnije Škofiče, Logaves, št. Ilj in Otok, je imela dné 22. prosinca ob 1/4 popoldne v posojilničnih prostorih v Škofičah svoj redni letni zbor. Tajnik posojilnice g. Štefan Singer je poročal o delovanju in denarnem stanju posojilnice. Računski zaključek za l. 1904 se je potrdil. Računskim pregledovalcem je bil izvoljen mesto g. župnika Žaka njegov naslednik g. Janez Šporn, župnik v Hodišah. Posojilnica šteje 142 udov, ter je imela v svojem tretjem letu 488 K čistega dobička.

Škofiče. Ker je deželna vlada pravila našega pevskega društva „Slavček“ potrdila, smo imeli dné 22. januarja „pri Kristofu“ ustanovni shod, kateremu je predsedoval g. župnik Majerhofer. G. župnik Štef. Singer je pozdravil došle goste ter razpravljaval v svojem govoru o koristi in pomenu pevskega društva. Toda petje ne bode edini namen društva, ampak udi društva bodo prirejali različne govore, gledališke igre itd. Društvo ne bo samo pevsko, ampak tudi izobraževalno. V odbor so bili izvoljeni: Predsednik: Štef. Singer; podpredsednik: Martin Saller; knjižničar: Jož. Obilčnik; blagajničar: Mateja Rajner, namestnika Mih. Žužov in M. Lavrič; pevovodja pa Zdravko Verlič. — Društvo „Zvezda“ iz Hodiš in „Slavček“ sta nas potem kratkočasila s svojimi krasnimi pesnimi. Ob koncu je priredil „Slavček“ igrokaz „In na zemlji mir ljudem“ ter gledališko igro „Vaški skopuh“. Prvo igro, katero so igrali Val. Verlič, Arnold Aleš in Ana Aleš-Blatnikova, so igrali tako izvrstno, da so jo morali ponoviti. Velika dvorana v posojilnični hiši, kjer smo postavili lep oder, kakoršnega morda nimajo nikjer na deželi, je bila natlačena ljudstva.

Logaves. Umrl je dné 27. t. m. tukajšnji gostilničar Janez Kramer p. d. Cvetnik. Rajnik je bil šele 32 let star ter bil miroljuben, priden in vzoren mladenič. Umrl je na sušici.

Podravlje. V zadnjem „Miru“ smo slišali, kako se neki možicelj, katerega je menda prinesla nevihta iz spodnjih krajev, jezi na naše tamburaše. Pa pomislite, kaj še! On se jih še boji tudi, kajti kupil je zdaj „revolver“ in se ne upa več stanovati brez tega v Podravljah, dasiravno je njegova soba v hiši nekega nemškutarja. Zdaj, odkar pa nosi tisti omenjeni „revolver“ v žepu, postal je na videz jako pogumen, da se je zadnjič celo upal ponoči na cesti klicati tamburaše na korajžo. Rekel je, da naj le pridejo in mu eno dajo, če se upajo. Ali nobeden še besedice ni odgovoril na ta klic, dasiravno še niso vedeli, da ima v žepu samokres. Spomnili so se starega pregovora, ki pravi, da mora „pamet spoznati“. Pa saj je tudi res, in ni zamere, ako je imenovani možicelj malo prismojen, ker stane „blizu ognja“, kjer se lahko pripeti, da se kaj prismoji. Mislimo pa, da bi imenovani možicelj popihal rad naprej, če bi kam imel, ali pa se mu tukaj predobro godi, saj je neki v gostilni trdil, da se bo letos kmetom dobro godilo, ker imajo dosti krompirja in repe, da se bodo enkrat nažrli. Ti pogumni „revolvernjak“, da imamo le krompirja in repe dosti, pa je dobro, mi smo že s tem zadovoljni, če zraven še toliko pridelamo, da plačamo občinske doklade, od katerih ti živiš. Če ti pa ne ugaja tam, kjer krompir pa repa dobro „grata“, pa idi tja, kjer letajo pečeni golobje kar naravnost v usta in kjer se ti ne bode treba jeziti radi tamburašev in „revolverje“ nositi. R.

Trbiž. Resnici na ljubo in nekaterim v pojasnilo moramo povedati, da smo Trbižani na dan sv. Boštjana imeli procesijo, da. Zbralo se je nas kakih 60 (moških žalibog samo 10) ter smo šli v lepem sprevedu v kapelico na Spodnjem Trbižu, kjer so bile litanije in sv. maša. Tako je bilo tudi prejšnja leta v navadi, kadar je bilo preveč neugodno vreme. Pri nas je namreč tedaj tudi snežilo in ne samo drugod v kanalski dolini.

Trbiž. Stanje naše župnije ob koncu l. 1904: Župnija šteje blizu 1800 duš. Rojenih je bilo 68 otrok, izmed teh je bilo 12 nezakonskih. Umrlo jih je 52, med temi 24 otrok. Najstarejša dva, katera je v minulem letu nemila smrt pobrala, sta bila Matija Tren (99 let) in Marija Kues (86 let). Slednja je bila mati rajnega gospoda župnika Matija Kues.

Velikovec. Ker nemško-nacionalna večina našega deželnega „gra našemu mestu vse dovoli, kar le služi v ohranitev nemštva, tedaj je bila, ko se je v zadnji jeseni tukaj otvorila zimska kmetijska šola, bojazen opravičena, da utegne tudi ta šola služiti temu namenu, ponemčevanju naših kmečkih sinov in njihovemu prestvarjenju v nemškonacionalne hujskače. Z zadoščenjem moramo potrditi, da se vsi drugi na imenovani šoli podučujoči učitelji strogo drže svojih predmetov, edina izjema je le meščanski učitelj Peter Brugger, ki tudi na tej šoli predava. Ta nemško-nacionalni vročekrvnež se ne more premagati, da bi ne ob dani priliki zabavljaval med poukom čez duhovne, včasih tudi čez Slovence oziroma Slovane sploh. Zoper tako kvarjenje naših dobrih slovenskih kmečkih sinov mi najodločneje protestujemo, g. poslanca Grafenauerja pa prosimo, da se zoper tako zlorabo šole na pristojnem mestu pritoži.

Važenberg. (Božji mlini meljejo počasi, pa drobno.) Ni ga več slavnega „pantelje“ šmarješkega. Pretesno je postalo v občinski pisarni dosedanemu tajniku važenberške občine, nadučitelju Skorčiču; prevroč je postal županski stolec Skorčičevi senci — županu Müllerju. Tajništvo opravlja, kakor upamo samo začasno, podučitelj Fortin, slovensčine popolnoma nevešč, novim županom pa je bil pred kratkim izvoljen posestnik g. Franc Jelen p. d. Kušar. Ne bodemo danes razmotrivali o raznih vzrokih, vsled katerih je bil takorekoč hipoma strgan in razcepljen na videz jekleni stari „pantelje“. V zadnjih dveh letih je namreč „pantelje“ z vso kruto silo in z vsemi mogočnimi sredstvi ter z največjo drznostjo sam začel goniti vodo na isti mlin, ki ga je sedaj tako drobno semlel. Čujte, čujte, kako stoji z občinskim gospodarstvom. V nedeljo dne 15. t. m. bi se imela vršiti oddaja premoženja novemu županu. A lej ga no! Novi župan premoženja noče prevzeti, ker so mu dolge in špicaste rogovje nasproti pomoleli stari nepopravnani dolgovi, katere sta že pri lanskem obračunu previdno zamolčala tajnik (včasih tudi učitelj) Skorčič in po njem v ričet spravljani bivši župan Müller. To bi ti videl dolge obraze! Še junaškemu „Barigelju“ bi srce v hlače smuknilo pri tej novici. Vrhutega še gre govorica, da bivši župan trdi, da je občina še precej stotakov tudi njemu dolžna! — Na, to je res veselo novo leto! Lani toča, letos pa dolgovi v občini. Le naprej v tej debelosti, potem bodemo kmetje in

majhni posestniki kmalu šli — s trebuhom za kruhom po daljnem svetu!

Strojna nad Prevaljami. Dne 23. prosinca se je vračal Janez Mavrel iz bolnišnice usmiljenih bratov v Št. Vidu. Izstopil je v Pliberku in je šel peš proti domu. A na potu je omagal v lesu nad Tunelom. Ker je pot tam samotna, so ga našli šele čez kakih 6 ur za vsega trdega. Prenesli so ga v bližnjo hišo, k Leskovcu, kjer so ga sicer spet spravili k zavesti, a 26. prosinca je umrl. — Gostilna „k solncu“. Zadnji opomin v „Miru“ gostilničarki pri Tunelu pod Pliberkom, ki je imela na svoji gostilni poprej nemški napis, dasi je pridna slovenska žena, je vplival, ker sedaj ima lep slovenski napis „Gostilna pri solncu“. Slovenci, posnemajte!

Spodnji Dravograd. Kakor še vlada v mnogih krajih na Koroškem med Slovenci narodna zapanost in mlačnost, tako moremo reči še posebno o tukajšnjem slovenskem ljudstvu, da spi spanje pravičnega. Za probujo slovenskega ljudstva pa so dandanes največjega pomena slovenski časniki, katerih pa k nam jako malo prihaja. Seveda nasprotno pa se vidijo povsod nemški nam Slovincem sovražni časniki, katerih je kakor smetja. Če se za nemške časnike toliko žrtvuje, zakaj bi se pa potem za slovenske ne? Ker je „Mir“ list koroških Slovencev, ki se neprestano bojuje za naše narodne pravice, bi se naj skrbelo, da se še bolj razširi, ker je še med mnogimi nepoznan. Torej slovenski rodoljubi, pomagajte pri tem, da bo vsaka slovenska hiša naročena na „Mir“.

Dopisi.

Ali so Borovlje res izgubljene? Da se Nemci in nemčurji trudijo na vse pretege, da nas iz naše domovine izpodrinejo ali da naše ljudstvo s pošteni in nepošteni sredstvi ponemčijo, to je že tako navadna prikazen, da je vsakemu znana. A treba je, da se javno imenujejo tisti kraji, kjer je njihovo delovanje najhujše, njihov pritisk najznatnejši, kajti taki kraji potrebujejo, ker so v največji nevarnosti, najboljše pomoči v boju za obrambo in ohranitev slovenskega življa. V tem oziru pa morda na celem Koroškem ni nevarnejše izpostavljene kraja nego so Borovlje v Spodnjem Rožu. Delovanje naših nasprotnikov je naravnost neutrudljivo; sredstva, katerih se v svoje namene poslužujejo, mnogoštevilna; a upor, kateri se jim stavi od slovenske strani je neznan.

Šola je našim sovražnikom imenitno sredstvo: slovenskih staršev otroci se nespijo nemško govoriti in svoj materin jezik zaničevati. Toda na ta način se da izvrševati potujčevanje prepočasno; mnogi, če ne vsi izmed otrok, ki vstopijo v ljudsko šolo, občujejo med seboj slovensko. Zaradi tega so se naši prijatelji (?) zadnji čas poprijeli sredstva, katero jih dovede gotovo do zaželjenega cilja, ako se ne ukrene pravočasno potrebno od naše obrambne politike. Ustanovili so „otroški vrtec“, v katerem se petletni otroci učijo nemški govoriti in nemške pesni peti. Nevarnost, ki nam odtod preti, nam je jasna; jasna pa bi imela biti tudi našemu političnemu društvu. — Drugo sredstvo nemčurjev so nemška društva, katerih pri nas kar mrgoli. Povedati hočem samo to, da imata „šulferaju“ in „südmarka“ pri nas podružnice z mnogimi člani. — Kako delujejo nemčurji v zasebnem občevanju, je vsakomur dobro znano, kdor je moral več časa živeti v Borovljah. Večje nestrpnosti pa brez dvoma ni nikjer, nego pri nas. Samo en vzgled. Slovenski dijak hoče v gostilni prenočiti; ker je Slovenec, ni zanj postelje. „Pojdite h Cingelcu na Trato,“ mu kričijo slovenskih staršev zapeljani sinovi, ta naša sramota, nasproti, in dijak je brez prenočišča.

Takim razmeram se mora odpomoči, slovenski upor se mora pričeti. Temelj vsakemu pokretu pa mora biti le „Narodni dom“, v katerem bo prostora tudi za slovenske tuje. To živo potrebo je uvidela tudi vzorna posojilnica na Trati. Bog daj, da se tozadevni nameni imenovanega zavoda prav kmalu uresničijo! „Narodni dom“ moramo imeti; brez njega so Borovlje izgubljene. — Da se da še marsikaj napraviti, da še ni vse izgubljeno, pričajo sosednje občine, izmed katerih so tri: Glinje, Sele, Svetnavas v slovenskih rokah; posebno Glinje, trdnjava v Spodnjem Rožu, kjer imamo najstarejšo čitalnico na Koroškem in dobro znano pevsko društvo „Drava“. Na delo torej, politično društvo! Na delo, Slovenci iz Borovlj in okolice!

Tončkov.

Beljak. Občni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico se je vršil dne 22. prosinca t. l. pri Majerču v Št. Lenartu pri sedmih studencih in se obnesel nad vse ugodno. Udeležencev je bilo kakih 150, med temi možaki posestniki in mnogo mladeničev, ki bodo enkrat postali posestniki, ravno tako mnogo gospodinj in odrastlih deklet. Mnogo rojakov pa je sedelo po

drugih sobah, ker v zborovalni sobi niso našli več prostora.

Načelnik g. Wutti p. d. Pajovec, pozdravi ob 3. uri zborovalce in posebno došle tuje goste. Poročilo tajnika in blagajnika je bilo kratko ali ugodno in se je račun odobril. Glavni družbi se je poslalo lansko leto 60 K in gotovine za novo leto je ostalo K 14.33.

Sledila je na to deklamacija, izvrstno predavana od gdč. Linčke pl. Kleinmayrjeve, na to igra „Sv. Neža“. Pred igro je deklamovala 13-letna hčerka načelnikova in pri tem prav čisto in lepo predavala svoj nagovor. Kako bi bilo vendar lepo, ko bi mi imeli šole s slovenskim učnim jezikom! — Igro so uprizorile brnske igralke, na čelu jim gdč. pl. Kleinmayrjeva res mojstrsko in žele občno pohvalo. Želeti bi bilo, da bi se poprijeli brnska dekleta in fanti v poletju zopet kake navdušujoče ali zabavne igre, kajti zmožnost imajo vsestransko in se lahko pokažejo povsod. Nekatere gospode so igralke in tamburaši tako očarali, da so jih kar na licu mesta naprosili za sodelovanje v druge kraje, katerih do zdaj naša podružnica še ni obhodila.

Pri volitvi v odbor se je izvolil razun enega odbornika, to je na mesto umrlega prof. Wanga, stari odbor in v tem je jamstvo, da bo podružnica tudi to leto prav živahna v svojem delovanju. Kot govorniki so nastopili: g. Ekar, urednik Mira, g. župnik Josip Svaton, deželni poslanec g. Grafenauer in naposled še preč. g. Gregor Einspieler. Govori so se sukali o pomenu in potrebi šole na podlagi materinega, to je slovenskega jezika in dobre vzgoje otrok. Zanimive govore posameznih govornikov je poslušalo občinstvo prav pazljivo in vztrajno. Po štiri ure trajajočem zborovanju zaključil je g. načelnik zborovanje.

Zborovanju je sledila domača zabava, pri kateri so prav pridno udarjali na tamburice narodno navdušeni brnski tamburaši. Kakor po navadi, se je pelo na več krajih, in sicer pevski zbor iz Beljaka, brnski fanti in dekleta in pa skupno domače pesmi, vmes pa so krožile krepke napitnice. Na zadnje je postalo tako veselo, da nihče ni hotel editi in bilo je občinstva ob 11. uri po noči še ravno tako natlačeno, kakor v pričetku. O pozni uri primorano, se je razšlo občinstvo navdušeno in poživljeno v narodnem duhu.

Kakor navadno, so se zbrali v Št. Lenartu tudi neki nemškutarčki v spodnji gostilniški sobi in pljuvali tam svojo modrost (?) pri glažku pijače, pri tem seveda pljuvajoč sami sebi v obraz. Čudno, da se ti nemškutarčki nikdar ne spomnijo, da so sami tudi „bindišarji“. So pač zelo puhlih glav. Proti koncu zborovanja je prišlo par takih zaslepljenih kukavic tudi v zborovalno sobo in začeli so mrmrati pri drugem kratkem nagovoru g. urednika Ekarja. Le-ta jih pošteno okrači in utihnilo so. Ob enem pa so bili pozvani, da naj nastopijo v govoru. Seveda se temu niso odzvali, ker nemškutar zna le dobro ropotati in svojo neumnost prodajati nezavednemu kmetskemu ljudstvu v zakotu, ali če bi se imel pokazati in utemeljevati svoje nemškutarstvo prepričanje pred zavednimi, izobraženimi narodnjaki, v tem trenutku pa mu zmanjka — pameti. Vsaj drugega ja vendar ne zna, kakor slepo po Slovincih in seveda s tem sam po sebi udribati in sam sebi v obraz pljuvati. Zakaj je nemškutar, sam ne ve in nam tudi nikdar ne bode mogel povedati. Tak mož se imenuje po domače „šleva“.

Podgrad v Istri. (Šmihelski „Gorotan“.) V št. 50 lista „Mir“ iz leta 1904 je priobčil gosp. Štangl dopis, kateri se tiče nekdanjih „Gorotancev“, v prvi vrsti pa mene podpisane, kot voditelja tamburaškega oddelka. Ker bi se iz njegovega dopisa moglo povzeti, kakor da bi bil jaz kakšne denarje za-se pridržal, ki so bili društvu namenjeni, naj bo tudi meni dovoljeno na tem mestu javno izpregovoriti.

Kdo je bil dopisnik notice v št. 49 „Mir-a“, mi ni znano. Jaz ne, ker sem na svojem sedanjem mestu itak z delom preobložen. Resnica pa je, da tamburaško društvo „Gorotan“, katerega sem jaz s pomočjo vrlih narodnih fantov poklical v življenje, ne obstoji več. Da bi se bil dal gosp. Štanglu v omenjeni notici kak sunek, ne morem razvideti, torej tudi ne vem, kako je isti zamogel to na-se obrniti. Popolnoma izmišljeno pa je, da bi si bil kdo pri našem razhodu podajal roke, češ, da pod novim vodstvom nihče ne sme več sodelovati. Večina nas se je razšla istočasno v širni svet, dva nekdanja „Gorotanca“ pa sta še sedaj pevca društva in nas more le veseliti, da društvo, katerega sva z veliko požrtvovalnostjo spravila iz spanja jaz in g. pevovodja Ignac Vranšek, ustreza zopet svojemu vzvišenemu namenu. Ni pa lepo, nam podtikati, da smo ostali dolžni na tamburicah. Vsi nekdanji člani in tudi drugi vedó, na kakšen način smo denar pri posojilnici dobili na posodo. Skupno se nas je zavezalo 12, da smo vsi poroki in plačniki pri posojilnici za izposojeno svoto. Prva

veselica obnesla se nam je nad vse pričakovanje izvrstno. Od neke strani darovanih 50 K prišteli smo k prebitku veselice, in ta prebitek plačali (v priličnem znesku 80 K, natanko se ne spominjam več) na račun glavnice pri posojilnici. „In kje so drugi čisti dobički?“ vprašuje gosp. Štangl. Mi z našim društvom nismo delali „kšeftov“. Kjer smo nastopali, se nam je povrnilo le naše gotove izdatke, ker smo se žrtvovali za narodnost. Ako smo pili sodček piva, smo si ga sami plačali, ako nam ni bil darovan. To je bila edina odškodnina vrlih fantom za njih trud in požrtvovalnost, ko so nekateri po 2 uri daleč prihajali k tamburaškim vajam, ki so se vršile vedno po noči, navadno do 12. in 1 ure popoldne. Naši sijajni nastopi v Šmihelu, Spodnjem Dravogradu, Celovcu, Prevaljih (pri Fari) itd. so nam bili v ponos — a za plačilo imamo sedaj obrekovanje. Naj mi g. Štangl le pove, kakih darov smo bili deležni! Vsi dohodki in izdatki so natančno zapisani v knjižici, katero sem s prilogami vred pri svojem odhodu iz Šmihela oddal predsedniku društva g. Ignacu Vranšku, in podpredsedniku g. Franu Tomiču. Kje se pa ista knjižica dane nahaja, mi ni znano. Da pa dolga v posojilnici nismo zamogli v večji svoti odplačati, ni naša krivda, ampak se nas je od gotove strani v našem delovanju oviralo, kar je pač vsem Šmihelčanom in drugim jako dobro znano.

Dostavim naj še, da so mi od večine nekdanjih „Gorotancev“ došla obvestila, ki obsojajo neopravičen napad ter me ob enem pooblaščujejo, da to izjavo tudi v imenu njih lahko objavim v „Mir-u“.

Za naše narodno delo, ker smo orali ledino, je plačilo — od nepoklicanega — sramotenje tistih, ki so se trudili in žrtvovali za razširjanje in utrditev narodnostne ideje po spodnjem Koroškem.

Dragotin Gobec,
posojilnični tajnik, Podgrad v Istri.

Slovenstvo in Slovanstvo.

Umrl je pred kratkim v Mariboru odvetnik dr. Jernej Glančnik, načelnik tamošnje slovenske posojilnice in dolgoletni predsednik čitalnice. On je bil tisti, ki je sprožil misel, da sežida posojilnica krasni „Narodni dom“ v Mariboru. Dr. Jernej Glančnik se je rodil dne 22. avgusta 1844 pri Sv. Štefanu pri Velikovcu. Bilo je pet bratov, on je bil najstarejši. Izmed vseh živi sedaj samo eden še, ki je v Velikovcu mesar. Ljudsko šolo je umrl pohajal v Velikovcu, gimnazijo pa v Celovcu. Na vseučilišču je bil v Zagrebu in Gradcu. Po končanih izpitih in praksi se je naselil kot odvetnik v Mariboru, kjer je vse svoje moči posvetil narodnemu delu. Veličastni pogreb je pričal, kako je bil pokojnik priljubljen. Bodi mu blag spomin!

Zanimiva obravnava se je vršila prošli teden v Ljubljani. Tožil je namreč založnik Cirila in Metodove kave (cikoriije), trgovec Jebačin, podtajnika družbe sv. Cirila in Metoda gosp. Bradaška zaradi žaljenja časti. G. Bradaška se je namreč pri odborovi seji neke ljubljanske podružnice izrazil, da je Jebačin oškodoval družbo, ker ji ni od vse prodane cikoriije izročil dogovorjenih prispevkov. Dasiravno so se vsi odborniki s častno besedo zavezali, da bode stvar ostala tajna, je vendar povedal eden Jebačinu, kar se je govorilo, in ta je potem tožil. Obravnava je dognala, da je Jebačin v resnici oškodoval družbo za lepo svoto, posebno pa s prodajanjem takoiimenovane „zvezdne“ cikoriije, katero je ceneje prodajal kakor Ciril in Metodovo, za katero pa ni družbi dajal nikakih prispevkov. G. Bradaška je bil popolnoma oproščen. Ta obravnava je pač zopet pokazala, kako plodonosna je narodnost za nekatere ljudi. — Ob tej priliki naj opozorimo občinstvo na to, da tako imeovana „zvezdna“ cikoriija in „Ciril in Metodova“ niste enaki, da naj pazi, da ne bo morda po nevednosti kupovalo prvo za drugo. Sploh pa pričakujemo, da bode družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani sama v tej zadevi obvestila širšo javnost, kako se jej bode v bodoče ravnati.

Družba sv. Cirila in Metoda je sprejela od g. Uroša Kersnika kot zalagatelja družbenega šampanjca prispevek 192 K, torej v razmerju z dosedaj slabim prometom tega šampanjca znatno svoto. Rodoljubi, društva in osobito prirejevatelji slovenskih veselice se prosijo, da pri naročevanju šampanjca ne pozabijo naročiti šampanjca družbe sv. Cirila in Metoda, ki je priznana dober, in tudi ni predrag izdelek, in ki lahko poda družbi lepe dohodke, ako se promet razširi.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Podporno društvo za slov. visokošolce na Dunaju izkazuje v svojem letnem poročilu za leto 1903/4 dohodkov K 5719.16, od katerih pripada K 180.— osnovni glavnici, katera je narastla na K 17.472.95. Stroškov je bilo K 5784.31. Ugodilo se je 451 prošnjam za podpore v znesku K 5499.12. Podpore je dobilo 46 Kranjcev, 21

nemški otroci razumejo katekizem v angleškem jeziku, ki znajo v svojem materinem jeziku odgovarjati na angleška vprašanja. Ako naj bo versko znanje človeku v resnici koristno, se ne sme isto naučiti samo z besedami, temveč mora vstati v duši, da jo popolnoma prepoji. Tako znanje se more pridobiti le po materinem jeziku. Tako nemški ameriški listi, med njimi „Kat. Volkszeitung“, „O'Fallon Hausfreund“ itd. Vprašamo samo: ali velja isto pravilo tudi za druge vednosti kakor za krščanski nauk? Gotovo bi vsak pritrtil. Ali naj to velja tudi drugod, ne pa samo v Ameriki? Na to bodo pa odgovorili vsi naši Nemci in nemčurji, da naj to pač velja za Ameriko, nikakor pa ne za Evropo, Avstrijo ali pa morda celo za Koroško! Na Koroškem se Slovenec naj uči vsega na podlagi — nemškega jezika, ali ne zna ničesar, samo da ne zraste čez glavo svojim nemškim prijateljem. Smo pač na Koroškem.

Tako delajo Nemci! Dočim se naši nasprotniki neprestano družijo in skušajo doseči čim najtrdnjšo zvezo v politiki, na gospodarskem, na posvetnem polju, sploh v vsakem oziru, smo mi Slovenci res pravi zgled slovanske nesloge. Tepemo in kregamo se večkrat res za oslovsko senco, da tepemo se samo zato, da se tepemo, ker brez prepira med seboj že več biti ne moremo. Toda glejmo Nemce. Ta mesec je namreč pristopilo kranjsko in primorsko nemško učiteljstvo, pretekli mesec pa štajarsko k nemško avstrijski učiteljski zvezi. Tako je sedaj združeno v tej zvezi vse nemško učiteljstvo od severa naše države pa do Adrije. Heil! Tako sklepajo »Fr. Stimmen« svoje poročilo. In mi? Naše učiteljstvo je razbito na vse mogoče strani. Na Koroškem naštejemo narodne učitelje lahko na prste, na Štajarskem se bije boj za zvezo z »Lehrerbundom« in proti nji, na Kranjskem se rujejo med seboj »Tovariševci« in »Učiteljevci«, na Goriškem istotako, Istra bo takointako kmalu brez učiteljev, ker bodo začeli gladu umirati, ako jim plač ne izboljšajo. In mi se bijemo samega veselja do tepeža. Kdaj bomo neki mi rekli, da je v eni zvezi združeno vse slovensko učiteljstvo od Mure in Drave pa do naše sinje Adrije!?

Duhovniške in cerkvene zadeve. Razpisana je župnija Grabštanj (patronat stolni kapitelj krški) do 9. marca t. l. — Premeščeni so gospodje: kapelan K. Plasch od Št. Janža na Mostiču v Šmarje v Labodski dolini; Henrik Hopfgartner, kapelan v Šmarju, za drugega mestnega kapelana v Volšberg. Podelila se je župnija Sveta Trojica na Kraju g. Rajmundu Oitzingerju. — V Logivesi bo sv. misijon od 19. pa do 26. marca. Obhajala ga bodeta gg. Verhovec in Žužek, jezuita iz Ljubljane. — Za celo škofijo krško je dovoljeno, da se letos začne velikonočna izpoved drugo nedeljo v postu, t. j. z dnem 19. marca.

Vojaški nabori na Koroškem se začnejo letos z mesecem marcem in se končajo z mesecem aprilom. Nabori se bodo vršili: v Beljaku 1., 2., 3. in 4. marca; na Trbižu 6. marca; Podkloštom 7. marca; v Paternijonu 8. marca; v Celovcu (za mesto) 9. marca; Brežah 10. in 11. marca; Krki 13. marca; Št. Vidu 15., 16., 17. in 18. marca; Št. Pavlu 20. in 21. marca; Volšbergu 22. in 23. marca; Št. Lenartu 24. marca; Pliberku 28. marca; Velikovecu 29. in 30. marca; Dobrlivasi 31. marca; Železni Kapli 1. aprila; Borovljah 3. in 4. aprila; Trgu 6., 7. in 8. apr.; Celovcu (za okolico) 10., 11. in 12. aprila; Greifenburgu 13., Zg. Beli 15., Špitalu 17.; Ustju 18.; Milštatu 19.; Winklern 26.; Kotičah 27., v Šmohorju 28. in 29. aprila.

Svetnavas. (Kaj je res?) Res je, da v nemškutarski svetinski občini niso vložili prošnje za slovensko visoko šolo (univerzo) v Ljubljani. Res je, da v nemškutarski Svetnavasi pri volitvi ne ravnajo preveč pošteno in da svoje volilce navadno poprej malo omamijo. Res je, da je imela Svetnavas dva svetovalca (X. Quantzhuig in J. Krassnigg) in da je bil tretji v Popsinji vasi (Vlt. Malle). Res je, da je Krassnigg (Pepček) predlagal, naj se izvoli Mac Nevin za častnega občana. — Pri tem naj bo omenjeno, da se je reklo: Mac Nevin „bo že kaj občini dal“, na kar se je odgovorilo: „Naj da 1000 gld., in mi ga bomo takoj izvolili“. Res je, da je Krassnigg hotel, da bi občina prispevala k nameravanemu telegrafu 1000 K. Res je, da je Krassnigg želel, naj se mu v „Babniškem grabnu“ odstopi prostor za elektrarno, ki bi gonila njegove rezalnice in mlatilnice! — (Morda pa bodo na novem kolodvoru rabili električno luč?) Res je, da so mu vsi ti „imenitni“ predlogi izpodleteli. Res je, da je Krassnigg poslal na občino pismo, v katerem je izjavil, da „noče več biti v taki klerikalni občini, kjer se mu povsod nasprotuje in da odloži vsa svoja dostojanstva in časti“. Res je, da je Krassnigg najprej brezplačno prevzel tajništvo pri občini, potem pa je v svoji jezici odškodnino za svoje tajnikovanje zahteval.

Res je, da je Krassnigg najbrž „špekuliral“ na županski stolček, ki mu je pa takrat izpodletel. In upamo, da ga nikdar, nikdar ne zasede, čeravno je njegov oče 20 let na njem sedel. Kajti časi so se spremenili in ni vsako jabolko dobro, ki pade od drevesa.

Svetnavas. (Dobrohotno svarilo Krassnigg.) Ne pošiljajte več tako „lepih“ popravkov, sicer bodo še ti troje Svetinčani opustili tisto Slovenecem in veri sovražno, lutrsko „Bauernzeitung“ in „štajarsko cunjo“ (Štajerca) ter se bodo naročili naš „Mir“ že samo zavoljo vaših „imenitnih in korenitih popravkov!“

Svetnavas. (Pepčekov popravek je res imeniten!) „Herr Krassnigg“ p. d. Košičev Pepček! Vi ste poštene slovenske matere sin ter morate vsaj nekoliko slovenščine znati, ker bi brez nje v Svetnavasi niti živeti ne bi mogli; nekoliko lomiti morate tudi hrvaščino ali srbščino, ker ste tudi tam spodaj nekje bili — svetujemo vam torej, vzemite „Mir“ z dné 12. t. m. še enkrat v roke in ga bolj pošteno preberite kakor zadnjič. Tam je namreč zapisano: „Saj je znano, da so pri zadnjem požaru v Svetnavasi Šentjanžani bili prvi na licu mesta ter so že eno hišo rešili predno so „fajerber“ svoje čake poiskali.“ Gospod Krasnik! (Tako bi se imeli kot sin slovenske matere pravilno pisati!) Kje stoji, da je bila šentjanžka požarna bramba prej v Svetnavasi nego svetinska? To je umevno, da je tisti najprvi pri ognju, nad katerega glavo se užge, ali to se ne šteje. Če ste bili prvi na licu mesta, zakaj pa niste dobili nagrado ali „premijo“? Slovenska požarna bramba iz Št. Janža pa že vemo, zakaj ni dobila nagrade. Vprašamo vas: Od kedaj imate v Svetnavasi več „fajerberov“ ali požarnih bramb? Kolikor se spominjamo, je tam samo eden „fajerber“ in še ta se bo prej ali slej razletel, kar bode bržkone samo vam na škodi. „Knujpe, knajpe“ bodo izostale!! Škoda! — Ali kot načelnik „fajerbera“ ne veste, da se pri „pošikanih“ požarnih brambah ne štejejo koraki, koliko jih je od ene do druge vasi, ampak da tam odločuje — komando, in naj se že ta glasi „marš“ ali „stopaj“. Vprašamo vas tudi, ali je ogenj res samo na eno stran svetil? No, potem je moral pač v kakem dvoboju eno oko izgubiti. Vi bote že vedeli. — Gospod urednik! Da je nekdo za Pepčka „popravek“ spisal, to štima. Kajti Košičev Pepček bi gotovo ne pozabil svojega ljubljene „gg“. In povemo vam samo tako na uho, g. urednik, Košičev Pepček baje ni več „fajerberhautman“, ker je to čast pred kakimi 10 tedni odložil. Sicer pa „Herr Krassnigg“, popravlja želimo! Zajezdite zopet kako „Luco“ ali „Plinto“, da se bomo še malo smejali!

Svetnavas. G. urednik! Sporočiti Vam moram tudi jaz nekaj „lepega“ o bivšem nemčurskem odboru v naši občini. Vam je gotovo znano, da je lansko poletje umrl naš spoštovani kmet in slovenski narodnjak Martin Štih. Ker je bil občinski odbornik, poslali so mu svetinski nemčurji venec na krsto. Toda kakšnega? Čujte in strmite! Takega s prusovskimi trakovi (črno-rdeče-rumeni). Kdo je to nesramnost povzročil pač lahko vsak ugane. Skoraj gotovo tisti, ki ni vreden, da ga je slovenska mati rodila, saj drugi odborniki najbrž še poznajo ne teh izdajalskih barv. Ali je res? Pošljite hitro popravek!

Škofiče. Posojilnica za župnije Škofiče, Logaves, Št. Ilj in Otok, je imela dné 22. prosinca ob ¼4 popoldne v posojilničnih prostorih v Škofičah svoj redni letni zbor. Tajnik posojilnice g. Štefan Singer je poročal o delovanju in denarnem stanju posojilnice. Računski zaključek za l. 1904 se je potrdil. Računskim pregledovalcem je bil izvoljen mesto g. župnika Žaka njegov naslednik g. Janez Šporn, župnik v Hodišah. Posojilnica šteje 142 udov, ter je imela v svojem tretjem letu 488 K čistega dobička.

Škofiče. Ker je deželna vlada pravila našega pevskega društva „Slavček“ potrdila, smo imeli dné 22. januarja „pri Kristofu“ ustanovni shod, kateremu je predsedoval g. župnik Majerhofer. G. župnik Štef. Singer je pozdravil došle goste ter razpravljaval v svojem govoru o koristi in pomenu pevskega društva. Toda petje ne bode edini namen društva, ampak udi društva bodo prirejali različne govore, gledališke igre itd. Društvo ne bo samo pevsko, ampak tudi izobraževalno. V odbor so bili izvoljeni: Predsednik: Štef. Singer; podpredsednik: Martin Saller; knjižničar: Jož. Obilčnik; blagajničar: Mateja Rajner, namestnika Mih. Žužov in M. Lavrič; pevovodja pa Zdravko Verlič. — Društvo „Zvezda“ iz Hodiš in „Slavček“ sta nas potem kratkočasila s svojimi krasnimi pesnimi. Ob koncu je priredil „Slavček“ igrokaz „In na zemlji mir ljudem“ ter gledališko igro „Vaški skopuh“. Prvo igro, katero so igrali Val. Verlič, Arnold Aleš in Ana Aleš-Blatnikova, so igrali tako izvrstno, da so jo morali ponoviti. Velika dvorana v posojilnični hiši, kjer smo postavili lep oder, kakoršnega morda nimajo nikjer na deželi, je bila natlačena ljudstva.

Logaves. Umrl je dné 27. t. m. tukajšnji gostilničar Janez Kramer p. d. Cvetnik. Rajnik je bil šele 32 let star ter bil miroljuben, priden in vzoren mladenič. Umrl je na sušici.

Podravlje. V zadnjem „Miru“ smo slišali, kako se neki možicelj, katerega je menda prinesla nevihta iz spodnjih krajev, jezi na naše tamburaše. Pa pomislite, kaj še! On se jih še boji tudi, kajti kupil je zdaj „revolver“ in se ne upa več stanovati brez tega v Podravljah, dasiravno je njegova soba v hiši nekega nemškutarja. Zdaj, odkar pa nosi tisti omenjeni „revolver“ v žepu, postal je na videz jako pogumen, da se je zadnjič celo upal ponoči na cesti klicati tamburaše na korajžo. Rekel je, da naj le pridejo in mu eno dajo, če se upajo. Ali nobeden še besedice ni odgovoril na ta klic, dasiravno še niso vedeli, da ima v žepu samokres. Spomnili so se starega pregovora, ki pravi, da mora „pamet spoznati“. Pa saj je tudi res, in ni zamere, ako je imenovani možicelj malo prismojen, ker stanuje „blizu ognja“, kjer se lahko pripeti, da se kaj prismoji. Mislimo pa, da bi imenovani možicelj popibal rad naprej, če bi kam imel, ali pa se mu tukaj predbro godi, saj je neki v gostilni trdil, da se bo letos kmetom dobro godilo, ker imajo dosti krompirja in repe, da se bodo enkrat nažrtli. Ti pogumni „revolvernjak“, da imamo le krompirja in repe dosti, pa je dobro, mi smo že s tem zadovoljni, če zraven še toliko pridelamo, da plačamo občinske doklade, od katerih ti živiš. Če ti pa ne ugaja tam, kjer krompir na repa dobro „grata“, pa idi tja, kjer letajo pečeni golobje kar naravnost v usta in kjer se ti ne bode treba jeziti radi tamburašev in „revolverje“ nositi. R.

Trbiž. Resnici na ljubo in nekaterim v pojasnilo moramo povedati, da smo Trbižani na dan sv. Boštjana imeli procesijo, da. Zbralo se je nas kakih 60 (moških žalibog samo 10) ter smo šli v lepem sprevedu v kapelico na Spodnjem Trbižu, kjer so bile litanije in sv. maša. Tako je bilo tudi prejšnja leta v navadi, kadar je bilo preveč neugodno vreme. Pri nas je namreč tedaj tudi snežilo in ne samo drugod v kanalski dolini.

Trbiž. Stanje naše župnije ob koncu l. 1904: Župnija šteje blizu 1800 duš. Rojenih je bilo 68 otrok, izmed teh je bilo 12 nezakonskih. Umrlo jih je 52, med temi 24 otrok. Najstarejša dva, katera je v minulem letu nemila smrt pobrala, sta bila Matija Treu (99 let) in Marija Kues (86 let). Slednja je bila mati rajnega gospoda župnika Matija Kues.

Velikovec. Ker nemško-nacijonalna večina našega deželnega zbora našemu mestu vse dovolji, kar le služi v ohranitev nemštva, tedaj je bila, ko se je v zadnji jeseni tukaj otvorila zimska kmetijska šola, bojazen opravičena, da utegne tudi ta šola služiti temu namenu, ponemčevanju naših kmečkih sinov in njihovemu prestvarjenju v nemškonacijonalne hujskače. Z zadoščenjem moramo potrditi, da se vsi drugi na imenovani šoli podučujoči učitelji strogo držé svojih predmetov, edina izjema je le meščanski učitelj Peter Brugger, ki tudi na tej šoli predava. Ta nemško-nacijonalni vročekrvnež se ne more premagati, da bi ne ob dani priliki zabavljaval med poukom čez duhovne, včasih tudi čez Slovence oziroma Slovane sploh. Zoper tako kvarjenje naših dobrih slovenskih kmečkih sinov mi najodločneje protestujemo, g. poslanca Grafenauerja pa prosimo, da se zoper tako zlorabo šole na pristojnem mestu pritoži.

Važenberg. (Božji mlini meljejo počasi, pa drobno.) Ni ga več slavnega „pantelje“ šmarješkega. Pretesno je postalo v občinski pisarni dosedanjemu tajniku važenbergške občine, nadučitelju Skorčiču; prevroč je postal županski stolec Skorčičevi senci — županu Müllerju. Tajništvo opravlja, kakor upamo samo začasno, podučitelj Fortin, slovenščine popolnoma nevešč, novim županom pa je bil pred kratkim izvoljen posestnik g. Franc Jelen p. d. Kušar. Ne bodemo danes razmotrivali o raznih vzrokih, vsled katerih je bil takorekoč hipoma strgan in razcepljen na videz jekleni stari „pantelje“. V zadnjih dveh letih je namreč „pantelje“ z vso kruto silo in z vsemi mogočnimi sredstvi ter z največjo drznostjo sam začel goniti vodo na isti mlin, ki ga je sedaj tako drobno semlel. Čujte, čujte, kako stoji z občinskim gospodarstvom. V nedeljo dne 15. t. m. bi se imela vršiti oddaja premoženja novemu županu. A lej ga no! Novi župan premoženja noče prevzeti, ker so mu dolge in špicaste rogove nasproti pomoleli stari neporavnani dolgovi, katere sta že pri lanskem obračunu previdno zamolčala tajnik (včasih tudi učitelj) Skorčič in po njem v ričet spravljani bivši župan Müller. To bi ti videl dolge obraze! Še junaškemu „Barigeljeu“ bi sree v hlače smuknilo pri tej novici. Vrhutega še gre govorica, da bivši župan trdi, da je občina še precej stotakov tudi njemu dolžna! — Na, to je res veselo novo leto! Lani toča, letos pa dolgovi v občini. Le naprej v tej debelosti, potem bodemo kmetje in

majhni posestniki kmalu šli — s trebuhom za kruhom po daljnem svetu!

Strojna nad Prevaljami. Dne 23. prosinca se je vračal Janez Mavrel iz bolnišnice usmiljenih bratov v Št. Vidu. Izstopil je v Pliberku in je šel peš proti domu. A na potu je omagal v lesu nad Tunelom. Ker je pot tam samotna, so ga našli šele čez kakih 6 ur že vsega trdega. Prenesli so ga v bližnjo hišo, k Leskovcu, kjer so ga sicer spet spravili k zavesti, a 26. prosinca je umrl. — Gostilna „k solncu“. Zadoji opomin v „Miru“ gostilničarki pri Tunelu pod Pliberkom, ki je imela na svoji gostilni poprej nemški napis, dasi je pridna slovenska žena, je vplival, ker sedaj ima lep slovenski napis „Gostilna pri solncu“. Slovenci, posnemajte!

Spodnji Dravograd. Kakor še vlada v mnogih krajih na Koroškem med Slovenci narodna zaspianost in mlačnost, tako moremo reči še posebno o tukajšnjem slovenskem ljudstvu, da spi spanje pravičnega. Za probujanje slovenskega ljudstva pa so dandanes največjega pomena slovenski časniki, katerih pa k nam jako malo prihaja. Seveda nasprotno pa se vidijo povsod nemški nam Slovincem sovražni časniki, katerih je kakor smetja. Če se za nemške časnike toliko žrtvuje, zakaj bi se pa potem za slovenske ne? Ker je „Mir“ list koroških Slovencev, ki se neprestano bojuje za naše narodne pravice, bi se naj skrbelo, da se še bolj razširi, ker je še med mnogimi nepoznan. Torej slovenski rodoljubi, pomagajte pri tem, da bo vsaka slovenska hiša naročena na „Mir“.

Dopisi.

Ali so Borovlje res izgubljene? Da se Nemci in nemčurji trudijo na vse pretege, da nas iz naše domovine izpodrinejo ali da naše ljudstvo s pošteni in nepošteni sredstvi ponemčijo, to je že tako navadna prikazen, da je vsakemu znana. A treba je, da se javno imenujejo tisti kraji, kjer je njihovo delovanje najhujše, njihov pritisk najznatnejši, kajti taki kraji potrebujejo, ker so v največji nevarnosti, najboljšo pomoč v boju za obrambo in ohranitev slovenskega življa. V tem oziru pa morda na celem Koroškem ni nevarnejše izpostavljenega kraja nego so Borovlje v Spodnjem Rožu. Delovanje naših nasprotnikov je naravnost neutrudljivo; sredstva, katerih se v svoje namene poslužujejo, mnogoštevilna; a upor, kateri se jim stavi od slovenske strani je neznan.

Šola je našim sovražnikom imenitno sredstvo: slovenskih staršev otroci se naučijo nemško govoriti in svoj materin jezik zaničevati. Toda na ta način se da izvrševati potujčevanje prepočasno; mnogi, če ne vsi izmed otrok, ki vstopijo v ljudsko šolo, občujejo med seboj slovensko. Zaradi tega so se naši prijatelji (?) zadnji čas poprijeli sredstva, katero jih dovede gotovo do zaželjenega cilja, ako se ne ukrene pravočasno potrebno od naše obrambne politike. Ustanovili so „otroški vrtec“, v katerem se petletni otroci učijo nemški govoriti in nemške pesni peti. Nevarnost, ki nam odtod preti, nam je jasna; jasna pa bi imela biti tudi našemu političnemu društvu. — Drugo sredstvo nemčurjev so nemška društva, katerih pri nas kar mrgoli. Povedati hočem samo to, da imata „šulferaju“ in „šulmarka“ pri nas podružnice z mnogimi člani. — Kako delujejo nemčurji v zasebnem občevanju, je vsakomur dobro znano, kdor je moral več časa živeti v Borovljah. Večje nestrpnosti pa brez dvoma ni nikjer, nego pri nas. Samo en vzgled. Slovenski dijak hoče v gostilni prenočiti; ker je Slovenec, ni zanj postelje. „Pojdite h Cingelcu na Trato,“ mu kričijo slovenskih staršev zapeljani sinovi, ta naša sramota, nasproti, in dijak je brez prenočišča.

Takim razmeram se mora odpomoči, slovenski upor se mora pričeti. Temelj vsakemu pokretu pa mora biti le „Narodni dom“, v katerem bo prostora tudi za slovenske tujce. To živo potrebo je uvidela tudi vzorna posojilnica na Tratu. Bog daj, da se tozadevni nameni imenovanega zavoda prav kmalu uresničijo! „Narodni dom“ moramo imeti; brez njega so Borovlje izgubljene. — Da se da še marsikaj napraviti, da še ni vse izgubljeno, pričajo sosednje občine, izmed katerih so tri: Glinje, Sele, Svetnavas v slovenskih rokah; posebno Glinje, trdnjava v Spodnjem Rožu, kjer imamo najstarejšo čitalnico na Koroškem in dobro znano pevsko društvo „Drava“. Na delo torej, politično društvo! Na delo, Slovenci iz Borovelj in okolice!

Tončkov.

Beljak. Občni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico se je vršil dne 22. prosinca t. l. pri Majerču v Št. Lenartu pri sedmih studencih in se obnesel nad vse ugodno. Udeležencev je bilo kakih 150, med temi možaki posestniki in mnogo mladeničev, ki bodo enkrat postali posestniki, ravnako tako mnogo gospodinj in odrastlih deklet. Mnogo rojakov pa je sedelo po

drugih sobah, ker v zborovalni sobi niso našli več prostora.

Načelnik g. Wutti p. d. Pajovec, pozdravi ob 3. uri zborovalce in posebno došle tuje goste. Poročilo tajnika in blagajnika je bilo kratko ali ugodno in se je račun odobril. Glavni družbi se je poslalo lansko leto 60 K in gotovine za novo leto je ostalo K 14.33.

Sledila je na to deklamacija, izvrstno predavana od gđc. Linčke pl. Kleinmayrjeve, na to igra „Sv. Neža“. Pred igro je deklamovala 13-letna hčerka načelnikova in pri tem prav čisto in lepo predavala svoj nagovor. Kako bi bilo vendar lepo, ko bi mi imeli šole s slovenskim učnim jezikom! — Igro so uprizorile brnske igralke, na čelu jim gđc. pl. Kleinmayrjeva res mojstrsko in že občno pohvalo. Želeti bi bilo, da bi se poprijeli brnska dekleta in fanti v poletju zopet kake navdušujoče ali zabavne igre, kajti zmožnost imajo vsestransko in se lahko pokažejo povsod. Nekatero gospode so igralke in tamburaši tako očarali, da so jih kar na licu mesta naprosili za sodelovanje v druge kraje, katerih do zdaj naša podružnica še ni obhodila.

Pri volitvi v odbor se je izvolil razun enega odbornika, to je na mesto umrlega prof. Wanga, stari odbor in v tem je jamstvo, da bo podružnica tudi to leto prav živahna v svojem delovanju. Kot govorniki so nastopili: g. Ekar, urednik Mira, g. župnik Josip Svaton, deželni poslanec g. Grafenauer in naposled še preč. g. Gregor Einspieler. Govori so se sukali o pomenu in potrebi šole na podlagi materinega, to je slovenskega jezika in dobre vzgoje otrok. Zanimive govore posameznih govornikov je poslušalo občinstvo prav pazljivo in vztrajno. Po štiri ure trajajočem zborovanju zaključil je g. načelnik zborovanje.

Zborovanju je sledila domača zabava, pri kateri so prav pridno udarjali na tamburice narodno navdušeni brnski tamburaši. Kakor po navadi, se je pelo na več krajih, in sicer pevski zbor iz Beljaka, brnski fanti in dekleta in pa skupno domače pesmi, vmes pa so krožile krepke napitnice. Na zadnje je postalo tako veselo, da nihče ni hotel oditi in bilo je občinstva ob 11. uri po noči še ravno tako natlačeno, kakor v pričetku. O pozni uri primorano, se je razšlo občinstvo navdušeno in poživljeno v narodnem duhu.

Kakor navadno, so se zbrali v Št. Lenartu tudi neki nemškutarčki v spodnji gostilniški sobi in pljuvali tam svojo modrost (?) pri glažku pijače, pri tem seveda pljuvajoč sami sebi v obraz. Čudno, da se ti nemškutarčki nikdar ne spomnijo, da so sami tudi „bindišarji“. So pač zelo puhlih glav. Proti koncu zborovanja je prišlo par takih zaslepljenih kukavic tudi v zborovalno sobo in začeli so mrmrati pri drugem kratkem nagovoru g. urednika Ekarja. Le-ta jih pošteno okrači in utihnili so. Ob enem pa so bili pozvani, da naj nastopijo v govoru. Seveda se temu niso odzvali, ker nemškutar zna le dobro ropotati in svojo neumnost prodajati nezavednemu kmetskemu ljudstvu v zakotu, ali če bi se imel pokazati in utemeljevati svoje nemškutarsko prepričanje pred zavednimi, izobraženimi narodnjaki, v tem trenutku pa mu zmanjka — pameti. Vsaj drugega ja vendar ne zna, kakor slepo po Slovincih in seveda s tem sam po sebi udrihati in sam sebi v obraz pljuvati. Zakaj je nemškutar, sam ne ve in nam tudi nikdar ne bode mogel povedati. Tak mož se imenuje po domače „šleva“.

Podgrad v Istri. (Šmihelski „Gorotan“.) V št. 50 lista „Mir“ iz leta 1904 je priobčil gosp. Štangl dopis, kateri se tiče nekdanjih „Gorotancev“, v prvi vrsti pa mene podpisanega, kot voditelja tamburaškega oddelka. Ker bi se iz njegovega dopisa moglo povzeti, kakor da bi bil jaz kakšne denarje za-se pridržal, ki so bili društvu namenjeni, naj bo tudi meni dovoljeno na tem mestu javno izpregovoriti.

Kdo je bil dopisnik notice v št. 49 „Mir-a“, mi ni znano. Jaz ne, ker sem na svojem sedanjem mestu itak z delom preobložen. Resnica pa je, da tamburaško društvo „Gorotan“, katerega sem jaz s pomočjo vrlih narodnih fantov poklical v življenje, ne obstoji več. Da bi se bil dal gosp. Štanglu v omenjeni notici kak sunek, ne morem razvideti, torej tudi ne vem, kako je isti zamogel to na-se obrniti. Popolnoma izmišljeno pa je, da bi si bil kdo pri našem razhodu podajal roke, češ, da pod novim vodstvom nihče ne sme več sodelovati. Večina nas se je razšla istočasno v širni svet, dva nekdanja „Gorotanca“ pa sta še sedaj pevca društva in nas more le veseliti, da društvo, katerega sva z veliko požrtvovalnostjo spravila iz spanja jaz in g. pevovodja Ignac Vranšek, ustreza zopet svojemu vzvišenemu namenu. Ni pa lepo, nam podtikati, da smo ostali dolžni na tamburicah. Vsi nekdanji člani in tudi drugi vedó, na kakšen način smo denar pri posojilnici dobili na posodo. Skupno se nas je zavezalo 12, da smo vsi poroki in plačniki pri posojilnici za izposojeno svoto. Prva

veselica obnesla se nam je nad vse pričakovanje izvrstno. Od neke strani darovanih 50 K pristeli smo k prebitku veselice, in ta prebitek plačali (v priličnem znesku 80 K, natanko se ne spominjam več) na račun glavnice pri posojilnici. „In kje so drugi čisti dobički?“ vprašuje gosp. Štangl. Mi z našim društvom nismo delali „kšeftov“. Kjer smo nastopali, se nam je povrnilo le naše gotove izdatke, ker smo se žrtvovali za narodnost. Ako smo pili sodček piva, smo si ga sami plačali, ako nam ni bil darovan. To je bila edina odškodnina vrlim fantom za njih trud in požrtvovalnost, ko so nekateri po 2 uri daleč prihajali k tamburaškim vajam, ki so se vršile vedno po noči, navadno do 12. in 1 ure popoldne. Naši sijajni nastopi v Šmihelu, Spodnjem Dravogradu, Celovcu, Prevaljih (pri Fari) itd. so nam bili v ponos — a za plačilo imamo sedaj obrekovanje. Naj mi g. Štangl le pove, kakih darov smo bili deležni! Vsi dohodki in izdatki so natančno zapisani v knjižici, katero sem s prilogami vred pri svojem odhodu iz Šmihela oddal predsedniku društva g. Ignacu Vranšku, in podpredsedniku g. Franu Tomiču. Kje se pa ista knjižica danes nahaja, mi ni znano. Da pa dolga v posojilnici nismo zamogli v večji svoti odplačati, ni naša krivda, ampak se nas je od gotove strani v našem delovanju oviralo, kar je pač vsem Šmihelčanom in drugim jako dobro znano.

Dostavim naj še, da so mi od večine nekdanjih „Gorotancev“ došla obvestila, ki obsojajo neopravičen napad ter me ob enem pooblaščujejo, da to izjavo tudi v imenu njih lahko objavim v „Mir-u“.

Za naše narodno delo, ker smo orali ledino, je plačilo — od nepoklicanega — sramotenje tistih, ki so se trudili in žrtvovali za razširjanje in utrditev narodnostne ideje po spodnjem Koroškem.

Dragotin Gobec,
posojilnični tajnik, Podgrad v Istri.

Slovenstvo in Slovanstvo.

Umrl je pred kratkim v Mariboru odvetnik dr. Jernej Glančnik, načelnik tamošnje slovenske posojilnice in dolgoletni predsednik čitalnice. On je bil tisti, ki je sprožil misel, da seveda posojilnica krasni „Narodni dom“ v Mariboru. Dr. Jernej Glančnik se je rodil dne 22. avgusta 1844 pri Sv. Štefanu pri Velikovu. Bilo je pet bratov, on je bil najstarejši. Izmed vseh živi sedaj samo eden še, ki je v Velikovu mesar. Ljudsko šolo je umrl pobajal v Velikovu, gimnazijo pa v Celovcu. Na vseučilišču je bil v Zagrebu in Gradcu. Po končanih izpitih in praksi se je naselil kot odvetnik v Mariboru, kjer je vse svoje moči posvetil narodnemu delu. Veličastni pogreb je pričal, kako je bil pokojnik priljubljen. Bodi mu blag spomin!

Zanimiva obravnava se je vršila prošli teden v Ljubljani. Tožil je namreč založnik Ciril in Metodove kave (cikoriije), trgovec Jebačin, podtajnika družbe sv. Cirila in Metoda gosp. Bradaska zaradi žaljenja časti. G. Bradaska se je namreč pri odborovi seji neke ljubljanske podružnice izrazil, da je Jebačin oškodoval družbo, ker ji ni od vse prodane cikoriije izročil dogovorjenih prispevkov. Dasiravno so se vsi odborniki s častno besedo zavezali, da bode stvar ostala tajna, je vendar povedal eden Jebačinu, kar se je govorilo, in ta je potem tožil. Obravnava je doguala, da je Jebačin v resnici oškodoval družbo za lepo svoto, posebno pa s prodajanjem takimenoovane „zvezdne“ cikoriije, katero je ceneje prodajal kakor Ciril in Metodovo, za katero pa ni družbi dajal nikakih prispevkov. G. Bradaska je bil popolnoma oproščen. Ta obravnava je pač zopet pokazala, kako plodonosna je narodnost za nekatero ljudi. — Ob tej priliki naj opozorimo občinstvo na to, da tako imenovana „zvezdna“ cikoriija in „Ciril in Metodova“ niste enaki, da naj pazi, da ne bo morda po nevednosti kupovalo prvo za drugo. Sploh pa pričakujemo, da bode družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani sama v tej zadevi obvestila širšo javnost, kako se jej bode v bodoče ravnati.

Družba sv. Cirila in Metoda je sprejela od g. Uroša Kersnika kot zalagatelja družbenega šampanjca prispevek 192 K, torej v razmerju z dosedaj slabim prometom tega šampanjca znatno svoto. Rodoljubi, društva in osobito prirejevatelji slovenskih veselice se prosijo, da pri naročevanju šampanjca ne pozabijo naročiti šampanjca družbe sv. Cirila in Metoda, ki je priznana dober, in tudi ni predrag izdelek, in ki lahko poda družbi lepe dohodke, ako se promet razširi.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Podporno društvo za slov. visokošolce na Dunaju izkazuje v svojem letnem poročilu za leto 1903/4 dohodkov K 5719.16, od katerih pripada K 180.— osnovni glavnici, katera je narastla na K 17.472.95. Stroškov je bilo K 5784.31. Ugodilo se je 451 prošnjam za podpore v znesku K 5499.12. Podpore je dobilo 46 Kranjcev, 21

Štajarcev, 8 Primorcev, 5 Korošcev. V 16 letih svojega obstoja je društvo razdelilo K 47.546.42 podpor. — Na Koroškem se je nabrala „ogromna“ svota 41 K. Ako malo pogledamo imena darovalcev, nas mora pač biti nekoliko sram. Tako n. pr. v Celovcu: dekan Angerer 2 K, Jan. Hutter 4 K, Soklič Marija 4 K. In to je vse za Celovec. Ako še omenimo dva odvetnika, dr. Schella v Greifenburgu in dr. Kultererja v Velikovcu, notarja dr. Svetino v Pliberku in še šest gg. župnikov, potem smo pa gotovi! Naša mladina pa je brez štipendij navezano skoraj edino le na podporo društva. Naj bi se torej v bodoče malo globlje poseglo v žep. Darove sprejema društveni blagajnik g. dr. Klem. Seshun, dvorni in sodni odvetnik na Dunaju, Singerstrasse 7.

Gospodarske stvari.

Gospodarska zadruga v Sinčivesi.

Gospodarska zadruga zaključuje zopet eno leto svojega delovanja. Z uspehom smemo biti zadovoljni, ovire so se odstranile in delovanje tako uredilo, da se more mirno nadaljevati, kar se je pričelo.

Denarni promet se je v preteklem letu sledeče vršil:

Račun — Kasa konto.

I. Dohodki:	
1. Prejemki za žito	K 63.924.10
2. „ na blagu	7.981.80
3. Izposojila	21.600.—
4. Stanovnina	164.80
5. Inventar	184.80
6. Drevesnica	489.28
7. Vrnjena posojila	710.—
8. Prodana hiša	11.400.—
9. Deleži	410.—
10. Razno	562.40
11. Gotovina dné 1. januarja	757.68
Vkup K 108.184.86	

II. Stroški.	
1. Konto žita	K 61.702.26
2. „ blaga	6.959.40
3. „ inventarja	474.40
4. Voznine	730.43
5. Režija	2.315.17
6. Posojila vrnjena	34.580.95
7. Stavba	53.18
8. Razno	392.36
9. Posojilo dano	100.—
10. Gotovine	876.71
Vkup K 108.184.86	

Prometa je torej bilo 216.369.72 kron, akoravno se je delovanje društva omejilo na Sinčoves, in akoravno je bila letošnja jesen skrajno nerodovitna.

Leta 1903 je bilo prometa	249.706 K
„ 1902 „ „ „	309.348 K
„ 1901 „ „ „	183.118 K
„ 1899 in 1900 vkup	481.400 K
„ 1904 je bilo prometa	216.369 K

Torej doslej vkup 1.439.941 K

to je skoro do poldrug milijon prometa.

V računskem letu je došlo žita:

1. Ovsa	14 vagonov
2. Rži	7.3 „
3. Ajde	3.8 „
4. Pšenice	1.6 „
5. Leče	5.7 „
6. Fižola	2 „
7. Ječmena	24 kvintalov (metercentov)
8. Detelje	43 „
9. Prosa	37 „
10. Bera	33 „
11. Koruze	15 „

Raznega žita je prišlo odkar zadruga obstoji: kvintalov

	1899/900	1901	1902	1903	1904	vkup
Ovsa	3900	1800	2200	2700	1400	12.000
Pšenice	900	300	1100	900	160	3.360
Rži	600	530	1150	820	730	3.830
Ajde	900	120	240	170	380	1.810
Detelje	100	120	40	60	40	360
Ječmena	70	40	60	130	20	320
Fižola	250	180	150	110	200	890
Leče	670	590	580	530	570	2.940
Prosa	70	60	50	50	30	260
Vkup						25.510

Dvestopetpetdeset vagonov žita se je torej v teh letih odpravilo po zadrugi. Minula bodo še leta predno se društvo vspne na višino, ki mu je namenjena. Da pa pridemo do svojega namena, imamo zdaj več upanja kot pred leti, ker je nas izkušnja izučila in so zadrugi dobili več zaupanja v društvo. Dobička se doslej ni delalo in ga ne bo

kmalu upati; delati dobiček tudi ni društveni namen. Društvo želi dati zadružnikom kraj, kamor morejo dati svoje pridelke s prepričanjem, da dobe zanje pošteno ceno.

Promet je ostal na nepričakovani višini, akoravno se je delovanje omejilo na Sinčoves. Velikovec se je moral opustiti, ker je bilo nemogoče, dosti nadzorovati tamošnje delovanje — in vsled neprestanih nerednosti prihajale so prevelike izgube. Vsaj smo morali še lani zopet izročiti hlapca sodnji, ki ga je obsodila za štirimesečen zapor. Obžalovati je, da je tako težko dobiti vestnih ljudi. To nam je pač prinesla novodobna vzgoja mladine! Pomilujemo mlade ljudi, pomilujemo vse, ki morajo delati s takimi.

Na Sinčoves omejena zadruga pa se lahko nadzoruje in vodi. Zadružniki so dolžni biti hvaležni gosp. A. Novaku, ki brezplačno vodi zadružno delo. Naj svojo hvaležnost kažejo s tem, da podpirajo vsepovsod njegovo pošteno trgovino. Z zadrugo tako dosežemo dvoje: Vzrastlo bo veliko gospodarsko društvo, in ukoreninil se bo med nami narodni obrtnik-trgovec.

Upamo, da v nekaterih letih pričenejo tudi tisti zadružniki, ki so na oni strani Drave in Velikoveca, voziti v Sinčoves svoje pridelke.

Politični pregled.

Državni zbor. Od 24. prosinca naprej zopet zboruje državni zbor. Ministrski predsednik baron Gautsch v svojem nagovoru ni povedal nič kaj posebno novega. Povdarjal je, da bo vlada nepristranska. Treba je, da začne državni zbor delovati. To pa je le tedaj mogoče, ako se najde pot za rešitev narodnostnega vprašanja na Češkem. Vlada bo podpirala vsako delo v tem zmislu, bo pa tudi, ne glede na zapreke, sama storila svoje korake za spravo. — Razun čeških radikalcev so vse stranke umaknile nujne predloge. Glavne točke dnevnega reda so podpore vsled uim, dovolitev vojaških novincev in državni proračun.

Na Ogrskem so se vršile ta teden volitve v državni zbor. Vladajoča liberalna stranka z ministrskim predsednikom grofom Tiszo na čelu je mislila, da bo z raznimi nasilnostmi zopet dosegla zmago, ali zmotila se je. Samovoljna izprememba državnozbornskega poslovnika je izpodkopala vladajoči stranki jamo, v katero so jo sedaj zvrnile volitve. Kolikor so dosedaj znani izidi volitev, je vladajoča stranka izgubila do sobote 56 mandatov, tako da jih ima sedaj le 147, dočim so jih dobili Košutovci 158. Po končanih volitvah bo najbrž odstopilo Tiszovo ministrstvo. Kdo bo naslednik, se še ne vé.

Rusko-japonska vojska.

Odkar so Japonci zavzeli Port Artur, je na rusko-japonskem bojišču nekako vse utihnilo. Med tem pa so priobčevali listi svoja mnenja o vplivu, katerega bo imel padec Port Arturja za nadaljni boj. Večina je pač mnenja, da padec Port Arturja ni velikega pomena za vojsko v Mandžuriji.

Ruski kozaki iz oddelka generala Miščenska, so pred kratkim prišli za hrbet japonski armadi. Prišli so celo do Njučvanga in do morja. Razdrli so železnico, ki veže mandžursko bojišče s Port Arturjem ter ugonobili Japoncem veliko streliva in hrane.

V zadnjem času se kaže na mandžurskem bojišču živahnejše gibanje obeh nasprotnikov. Japonci so baje prešli k napadu. Kakor poročajo iz Londona, je dne 26. prosinca bilo čuti na zahodnem krilu celi dan močno topniško streljanje, kar je najbrž znamenje, da se je začela večja bitka. Rusi so zavzeli dve postojanki 7 vrst oddaljeni od dosežanja bojne črte. — Iz Mukdena poročajo z dne 27. prosinca, da se bije velika bitka. Izgube so na obeh straneh velikanske. Rusi so zavzeli po hudem boju močno utrjeno postojanko Sandepu. Rusi so imeli pri tem napadu 45 častnikov in 1000 mož mrtvih in ranjenih.

Japonci so baje začeli z blokado Vladivostoka. Ta vest pač ni verjetna, ker je sedaj vladivostoška luka zamrznjena in ladje vsled ledu ne morejo blizu. — Admiral Togo namerava zastaviti pot ruskemu brodovju pri Sundaotokih, kjer je to mnogo lažje, nego pa na prostem morju med Madagaskarjem in azijskimi otoki.

Razne stvari.

Pravica, kje si!! Židovski stavbni špekulant Moric Fišer v Olomucu na Moravskem je prišel s 6.480.000 K v konkurz. Nebroj olomuških obrtnikov je ali uničenih ali skrajno nesrečnih. Moric je bil zaprt — 7 dni. V Mühlendorfu na Zgornje-avstrijskem pa je slikarski pomočnik Makso Veriš ukradel — „gamsbort“ vreden 20 K in sedel je zato tri tedne v težki ječi in se na teden po enkrat postil! Fiat justitia et pereat mundus! (Pravica

se mora zgoditi in naj se svet podere!) Čudno, svet pa vendar stoji!

Pasji pogreb. Skoraj neverjetno vest prinašajo hrvatski listi iz Dalja. Tam je učiteljici poginil njen pes ljubljenec „Šaša“. Hudo je žalovala ter izjavila, da bi ji ne bilo tako hudo, ako bi ji hiša in vse zgorelo, da bi ji bil ostal le „Šaša“. Priredila je psu svečan pogreb. Šolski sluga je moral skopati na vrtu jamo za „pokojnika“. Točno ob 10. uri zjutraj se je vil sprevod na kraj zadnjega počitka. Krsto s crknjenim psom je nosilo 6 učenek četrtega razreda. Za krsto je stopala prva neutolažljiva učiteljica, potem pa vse učenke 4. razreda po dve in dve v vrsti. Preden so spustili krsto v črno zemljo, odpreti so jo morali še enkrat, da je prisvojena učiteljica odstrigla psu šopek dlak, ki si jih je vzela za spomin. Pričakovati je, da se bodo z blažnim učiteljskim početjem bavile še šolske oblasti.

Iz šole. Katehet: „Zapomnite si lepo, otroci: duh je bitje, ki nima telesa“. Mali Mihec se smeji. Katehet: „Zakaj se smejiš Mihec?“ Mihec: „Zato, ker mora biti duh res smešen, če mu tiči glava kar na samih nogah!“

Za velikovsko šolo. V „Miru“ št. 39. in 51. l. 1904. izkazani zneski v skupni svoti 310 K 83 vin. odposlani so bili dné 24. decembra 1904 v korist velikovske šole družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. — Darovali so dalje: Delavec v Mohorjevi tiskarni 4 K. Hranilnica in posojilnica v Črni od čistega dobička za l. 1903. 50 K. Č. g. župnik A. Sturm na Brdu plačal 20 K kot obljubljeni letni prinesek in 5 K pa daruje namesto venca na grob pokojnega gosp. prof. Jakoba Wang-a. G. dr. Val. Janežič, c. kr. nadstabni zdravnik v pok. v Celovcu, letni prispevek 20 K. Dr. O. Repič, Velika Plana v Srbiji 10 K. Č. gg. Franc Marinič, župnik v Šmihelu nad Pliberkom, 5 K. Valentin Štangl 1 K, Jurij Rudolf 1 K, oba v Šmihelu nad Pliberkom. Ana Štih p. d. Šlemčinja v St. Janžu v Rožni dolini 2 K. Tone Warmut p. d. Miklavčič v Limerčah 4 K. Franc Grafenauer, deželni poslanec na Brdu, 2 K in Janez Flaschberger 1 K. Slovensko omizje na novo leto pri Ehrlichu zbrano 3 K 58 vin. J. Hedenik p. d. Možar na Golšovem 10 K. Šimen Stojan na Mostiču kot narodni davek za novo leto 2 K. Andrej Oražem, valjni mlinar v Guštanju, 3 K. Slovensko omizje, zbrano pri Jakelnu na Rudi pri izplačevanju občinskega love dné 15. januarja t. l. 6 K 10 vin. Č. g. župnik Simon Greiner v St. Jakobu pri Celovcu na račun obljubljenega stotaka 20 K. Veselo omizje v St. Štefanu pri Velikovcu 4 K 6 vin. Č. g. Davorin Kovač, kn. šk. duh. svetnik in tajnik v Celovcu, namesto venca na grob rajnega župnika trbiškega č. g. Matija Kuessa 10 K. Hranilnica in posojilnica v Velikovcu namesto venca na grob svojega rajnega dolgoletnega podpredsednika Tomaža Cikulnika p. d. Škorjanca v Mrzlivodi 50 K. Duhovniki zbrani pri inštalaciji č. g. Vinkota Poljanec v St. Juriju na Vinogradih 8 K. Skupaj 241 K 74 v. Lepa hvala! Živeli nasledniki!

Zitne cene

od 18. do 24. prosinca 1905.

Po uradnem poročilu deželne vlade z dné 25. prosinca. Cene so za pol hektolitra (50 litrov).

Žito in sočivje.	Celovec		Beljak		Pliberk		Št. Vid		Trig		Velikovec		Volsperk		Žel. Kapla		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Pšenica	8	24	8	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	78
Rž	6	87	7	—	—	—	6	80	—	—	—	—	—	—	—	7	56
Ječmen	—	—	6	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	34
Ajda	5	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	73
Oves	3	15	4	40	—	—	3	10	—	—	—	—	—	—	—	3	40
Proso	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pšeno	10	—	10	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—
Tursica	—	—	5	80	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	6	31
Grah	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fižol beli	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ rdeči	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Ponos vsake gospodinjice je dobra kava.

Kathreinerjeva Kneippova sladna kava

se ne bi smela pogrešati več v nobenem gospodinjstvu, kadar se napravlja kavina pijača.

Zahtevajte le izvirne zavoje z imenom »KATHREINER«.

Kupujte národní kolek!

Vsem cenjenim prijateljem in snancem, od katerih se nisem mogel osebno posloviti ob svojem naglem odhodu iz Celovca, kličem tem potom gromoviti: »NA ZDAR!«

Karol Perc, knjigovez.

Izvrsten okus kave dosežete s primešanjem

Vydrove žitne kave

POSKUSITE! Vzorek dragovoljno.
Poštna 5 kg. pošiljka 4 K 50 h franco.

„DOMAČI PRIJATELJ“
vsam odjemalcem zastoj pošiljani mesečnik.

Vydrova tovarna žitne kave Praga-VIII.

NAZNANILA.

Vabilo.

Posojilnica in hranilnica v Žabnicah
bo imela svoj

letni občni zbor
v nedeljo dne 12. februarja 1905
ob 4. uri popoldne v farovžu.

SPORED:

1. Poročilo o delovanju posojilnice.
2. Odobrenje letnega računa.
3. Volitev novega odbora.
4. Nasveti in predlogi.

K obilni udeležbi vabi odbor.

Pri želodčnih boleznih

ako jed ne diši, pri gorečici, napenjanju, želodčni slabosti, slabi prebavi in drugih želodčnih težavah se povsod rabijo z najboljšim uspehom

Brady-jeve želodčne kapljice (prej Marijacejske) zaradi svojega tek vzbujajočega in želodec krepčajočega učinka.

Cena stekleničel z navodilom K — 80. Dvojna steklenica K 1-40.

Pozor! Da bodete dobili pri nakupu res te, med občinstvom že desetletja pod imenom „Marijacejske kapljice“ znane kapljice, ne pa kakih ponarejenih, zahtevajte izrecno le Brady-jeve želodčne kapljice, ki so zavite v rdeči škatljici in imajo razun podobe Matere Božje kot varstveno znamko podpis *C. Brady*

Dobiva se v vsaki lekarni. Kjer jih ni dobiti, naj se odjemalci obrnejo na osrednjo zalogo C. Brady, lekarna, Dunaj I., Fleischmarkt. Pošilja se proti gotovini ali po poštnem povzetju za K 5.— šest majhnih, za K 4.50 tri velike steklenice poštne prosto.

Lepa večja kmetija

v Smarjeti pri Pliberku s 306 □ sežnji stavbišča, 1 oralom 101 sežnjem sadnega vrta, kateri donša vsako leto do 10 polovnjakov sadnega mošta; 9 oralov 159 sežnjeve polja; 6 oralov 368 sežnjeve travnikov, 27 oralov 1520 sežnjeve gozda, 6 oralov 1528 sežnjeve in 171 sežnjeve pota do travnikov; skupaj 50 oralov 953 sežnjeve, zaokrožena, z zidano hišo in močno zidanimi gospodarskimi poslopji, šrambo in domačim mlinom je za 1200 kron na prodaj. Natančnejši podatki se izvedó v občinskem uradu v Libučah pri Pliberku.

Spominjajte se šentjakobske šole!

Dekla poštena in pri živini razumna, se išče. — Ponudbe sprejema iz prijaznosti upravnništvo „Mira“.

Naturni brinjevec,
enoliterske steklenice po 2 kroni 50
vinarjev razpošilja France Pustotnik, žganjekuhar in posestnik v Blagovici, pošta Lukovica na Kranjskem.

POZOR! Bolnemu zdravje, slabemu moč. POZOR!

Pakraške kapljice in **Slavonska biljevina** sta danes dva najbolj priljubljena ljudska leka, ker delujeta gotovo z najboljšim uspehom, ter si tako pridobivata sloves po vseh delih sveta. Manj kot 12 steklenic se ne pošilja.

Pakraške kapljice delujejo proti vsem boleznim želodca in črev, odstranjujejo krče, bolečine v želodcu, preganjajo vetrove in čistijo kri, pospešujejo prebavo, odganjajo male in velike gliste, odpravljajo mrzlico in vse od te izhajajoče bolezni. Lečijo dalje vse bolezni na jetrih in slezah. Najboljše sredstvo proti boleznim maternice in madrona, vsled česar ne smejo manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši.

Naroči naj jih vsakdo pod naslovom: **Peter Jurišić, lekarnar, Pakrac 105, Slavonija.** Denar naj se pošlje naprej ali s poštnim povzetjem. Cena je sledeča, in sicer franko na vsako pošto:

12 steklenic (1 tucat)	K 5.—
24 „ (2 tucata)	„ 8-60
36 „ (3 tucati)	„ 12-40
48 „ (4 tucati)	„ 16.—
60 „ (5 tucato)	„ 18.—

Bolnemu zdravje, slabemu moč.

Slavonska biljevina se rabi z uprav sijajnim in najboljšim uspehom proti zastarelemu kašlju, bolesti v prsih, prehlajenju, hripavosti in grlu, težkemu dihanju, astmi, zbadanju, kataru, odstranjuje goste slinje in deluje izvrstno pri vseh tudi najstarejših boleznih v prsih in na pljučih.

Cena je naslednja franko na vsako pošto: 2 izvojni steklenici K 3-40
4 „ „ „ 5-80
6 „ „ „ 8-20

Manj kot dve steklenici se ne pošilja. Denar naj se pošlje naprej ali se pa povzame. Prosim, da se naročuje samo in izrecno le pri meni pod naslovom:

Peter Jurišić, lekarnar, Pakrac br. 105, Slavonija.

Zdravje je največje bogastvo!

Kapljice sv. Marka.

Te glasovite in nenadkriljive kapljice sv. Marka se uporabljajo za notranje in zunanje bolezni.

Osobito odstranjujejo trganje in otekanje po kosteh v nogi in roki ter ozdravijo vsak glavobol. Učinkujejo nedosegljivo in spasonosno pri želodčnih boleznih, ublažujejo katar, urejujejo izmeček, odpravijo nadohu, bolečine in krče, pospešujejo in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva. Preženo velike in male gliste ter vse od glist izhajajoče bolezni. Delujejo

izborno proti hripavosti in prehlajenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezah ter koliko in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico in vse iz nje izhajajoče bolezni. Te kapljice so najboljšo sredstvo proti boleznim na maternici in madronu ter ne bi smele radi tega manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. Dobivajo se samo: **Mestna lekarna, Zagreb,** zato naj se naročujejo točno pod naslovom:

Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg šte. 73, poleg cerkve sv. Marka.

Denar se pošilja naprej ali pa povzame. Manj kot ena dvanajstotnica se ne pošilja. — **Cena je naslednja in sicer franko dostavljena na vsako pošto:**

1 ducat (12 steklenic) 4 K, 2 ducata (24 steklenic) 8 K, 3 ducate (36 steklenic) 11 K, 4 ducate (48 steklenic) 14-60 K, 5 ducato (60 steklenic) 17 K.

Imam na tisoče priznanih pisem, da jih ni mogoče tu tiskati, zato navajam samo imena nekaterih gg., ki so s posebnim vspehom rabili kapljice sv. Marka ter popolnoma ozdravili. Ivan Baratinčić, učitelj; Janko Kisur, kr. nadlogar; Stepan Borčić, župnik; Ilija Mamić, opankar; Zofija Vukelić, šivilja; Josip Seljanić, seljak itd.

Ustanovljena 1. 1360.

Mestna lekarna, Zagreb,
Markov trg št. 73, poleg cerkve sv. Marka.

Zdravje je največje bogastvo!

Zahtevajte pri nakupu

Schicht-ovo štedilno milo z znamko „jelen“.

Varstvena znamka.

Ono je **zajamčeno čisto** in brez vsake škodljive primesi. Pere izvrstno. Kdor hoče dobiti zares zajamčeno pristno, perilo neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“. **Dobiva se povsod!**

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 1.000.000.

Kolodvorska cesta št. 27.

Centrala v Ljubljani. — Podružnica v Spletju.

Kupuje in prodaja vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Zamenjava in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone. Daje predujm na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Denarne vloge sprejema v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Prodaja srečk proti mesečnim odplačilom. Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavoje. Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Promet s čeki in nakaznicami.